

DIPLOMADOLGOZAT

Kazay Livia Renáta
Neveléstudomány MA

Kaposvár
2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudomány Szak

**A Tolna Megyei Szakképzési Centrum Apáczai Csere János
Technikum és Kollégiummal szemben támasztott szülői
elvárások**

Belső konzulens: Dr. Fináncz Judit
egyetemi docens

Készítette: **Kazay Livia Renáta**
UJUGHO
levelező

**Neveléstudományi Intézet és
Gyermeknevelési Tanszék**

**Kaposvár
2023**

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	1
2. Szülő és iskola kapcsolata a pedagógusok és a szülők szemével	3
2.1 A szülői részvétel szerepe a sikeres együttnevelés területén.....	3
2.2 A szülővel való kapcsolattartás formái.....	4
2.3 A szülő szerepe a gyermekek iskolai életében	8
2.4 Az iskolai teljesítményt meghatározó tényezők	9
2.5 Mit vár el a szülő? Mit tud adni?	10
2.6 Az iskola feladatai a közvélemény és a pedagógusok szerint	11
3. A vizsgált intézmény bemutatása.....	13
3.1 Az iskola története	13
3.2 Az iskola szociokulturális háttere.....	15
3.3 Képzési spektrum	16
3.4 Szülőkkel való együttműködés, jó gyakorlatok.....	18
4. Vizsgálat a szülői elvárásokról	27
4.1 A vizsgálat módszertani ismertetése.....	27
4.2 Eredmények bemutatása, elemzése	28
4.2.1. Minta jellemzői.....	28
4.2.2 Az iskolaválasztás motívumai	34
4.2.3 Az intézmény működésével kapcsolatos vélekedések.....	38
4.2.4 Tanulmányokkal kapcsolatos információk.....	44
4.2.5 Pedagógusok és szülők együttműködése.....	47
4.3 A vizsgálat következtetései	48
5. Összegzés.....	51
IRODALOMJEGYZÉK.....	52
MELLÉKLETEK	55

1. Bevezetés

*„Nem a gyerekek kell jónak lennie az iskola kedvéért -
de sokan hiszik ezt! - hanem: az iskolának kell mindent
megtennie a gyerekéért.”*

Vekerdy Tamás

A pedagógiai pályára informatikus mérnök végzettséggel kerültem először felnőttoktatásban dolgoztam, majd később és jelenleg is középiskolában dolgozom. Mivel nem rendelkeztam a tanításhoz szükséges pedagógiai ismeretekkel, ezért jelentkeztem alapszakos képzésre pedagógia szakon, törekedtem arra, hogy a tanulás-tanítás folyamatát javítsam. Lehetőségeimhez képest részt vettem továbbképzéseken, különböző elméleti és gyakorlati módszerek elsajátításában. A pedagógia alapszak után a Kaposvári Egyetemen a pedagógus szakvizsga sikeres elvégzésével rögtön jelentkeztem a neveléstudományi képzésre.

Folyamatosan figyelemmel kísérem az új lehetőségeket az oktatás terén és természetesen a hagyományos módszereket is próbálom mindig elsajátítani, megújítani. Az informatikai ismeretek megújítása, fejlesztése terén és a pedagógiai módszerek megújításában is folyamatosan szükségem van az új ismeretekre.

Mivel az idei tanévtől az iskolában minőségbiztosítási értékelés zajlik, ezért választottam a témát a szülői elvárásokkal kapcsolatban. A Tolna Megyei Szakképzési Centrum vezetősége felénk, oktatókhoz a legmagasabb követelményeket támasztja, addig a szülői elvárások valahogy elsiklottak. A diákok tanulmányi eredményeiből nem lehet teljes képet alkotni az oktatói munkánkról, ha nem ismerjük a szülői elvárásokat. Pedig, szerintem ugyanúgy fontos a szülők elvárásait is ismerni. Dolgozatom témáját az iskola vezetőségének is részletesen ismerttettem és támogatásukkal bíztattak engem.

Akkor lesz csak eredményes az oktatás, ha a pedagógus és a szülő együttes összefogással támogatja a tanulók fejlődését. Együttes összefogással alakítható ki eredményesség. Ennek feltétele, hogy jó partneri viszonyt alakítsanak ki egymással (Györgyi és Junghaus, 1991).

Dolgozatomban arra szeretném megtalálni a választ, hogy a résztvevőknek milyen elvárásaik vannak és vannak-e kapcsolódási pontok közöttük? Fontos kérdés ugyanakkor az is, hogy az elvárások ismeretében hogyan javítható a tanulás-tanítás minősége? Elvárása minden résztvevőnek van, de ezek reálisak-e? Mennyire valósak és reálisak a szülői elvárások? Hogyan értékelik a szülők az iskolával való kapcsolatot? Megfelelő-e a tájékoztatás, eljutnak-e az

információk időben hozzájuk? Miért választják gyermeküknek az iskolát és a képzést? Kérdőíves vizsgálatot alkalmaztam a szülők körében.

Kérdéseim megválaszolása érdekében kérdőíves vizsgálatot végeztem a Tolna Megyei Szakképzési Centrum Apáczai Csere János Technikum és Kollégium tanulóinak szülei körében, emellett áttekintettem az intézményben alkalmazott jó gyakorlatokat a szülők és pedagógusok együttműködésére vonatkozóan.

2. Szülő és iskola kapcsolata a pedagógusok és a szülők szemével

A rendszerváltás előtti években a szülő és iskola kapcsolatáról szóló kutatások inkább módszertani kutatások voltak és a kapcsolati formákra irányultak (Füle, 1984). Majd a kilencvenes évektől a szülői közvélemény-kutatások arra irányultak, hogy a kapcsolatok milyen jellegűek és milyen hatásai vannak. Itt már a szülői elvárások is megfogalmazódtak és az igények is bővültek. A szülők többsége aktívabban szeretett volna részt venni a gyermek tanulási folyamataiban, a tanár-szülő közötti partneri kapcsolat kialakításában és folyamatos együttműködésében (Györgyi és Junghaus, 1991).

A legfontosabb a szülőkkel és a diákokkal kialakított kapcsolat, a véleményekre és az igényekre való odafigyelés. Mivel az iskola nyitott rendszer, állandó változásban van és kölcsönhatásban a környezetével, ezért a változásokra fontos odafigyelni. A változások hatására a követelmények is változnak az oktatással szemben.

Munkám során fontosnak tartom a szülőkkel való megfelelő kapcsolat kiépítését, hiszen a siker eléréséhez elengedhetetlenül fontos. A kapcsolattartásra több lehetőség is rendelkezésre áll intézményünkben, pl.: nyílt napok, apácais napok, szülői értekezletek, fogadóórák, kirándulások, iskolai ünnepélyek, szalagtűző bál és óralátogatások. Intézményünk nyitott a szülők felé, szívesen fogadjuk a segítséget, látogatást és nem zárkózunk el a problémák meghallgatása elől sem. Az iskola vezetősége és a tanári kar mindig törekszik a kommunikációra és együttműködésre a szülőkkel, hiszen fontos szereplők az eredményes tanításban.

Ideális esetben a szülő és a tanár egymás partnere abban, hogy a gyermek minél boldogabb és sikeresebb felnőtté váljon. A cél meghatározásában egyetértés van, de az odavezető eszközökben már gyakran nincs egyetértés.

2.1 A szülői részvétel szerepe a sikeres együttnevelés területén

Magyarországon a PISA2000 vizsgálat eredményeiből jól látható, hogy a kedvező családi háttér sokkal jelentősebb hatást gyakorol a tanulási teljesítményre, mint a nemzetközi átlag. A vizsgálat kiterjedt a családszerkezetre, a szülők foglalkozására és végzettségére, anyagi javakra, hogy milyen hatással vannak a teljesítményre. Hazánkban a tanulói teljesítményt nem befolyásolták a szülők együttélése, sem a foglalkozása. Viszont átlag feletti volt a szülők iskolai végzettsége és az otthoni kulturális javakhoz való hozzáférés mutatója (Vári, 2003).

A környezeti tényezők, az öröklött belső és külső tényezők közösen befolyásolják a gyermek képességeinek alakulását. A környezeti tényezők közül a legjelentősebb a családi háttér, majd az iskola, a kortársak és az életmód hatása a legfőbb hangsúlyúak (Felleginé, 2004).

A környezeti hatások segíthetik vagy nehezíthetik is az öröklött adottságok kibontakozását. Ezáltal a gyermek fejlődési üteme különböző lehet, a készségek kialakulása nagy eltérést mutat. Nehézséget okozhat az iskolai alkalmazkodásban, melynek egy része a pedagógiai folyamatban jól kezelhető, míg mások komolyabb problémákat eredményezhetnek. Egy gyermek viselkedésének megítélése függhet a közösségi normáktól, az iskolai kultúrától, a tanárok személyiségétől és felkészültségétől. A diák viselkedésének megítélésénél fontos figyelembe venni mind a fejlődés, mind a közösségi normákat és a családi háttérét is. Annál a gyermeknél, aki az elvárásokkal nem tud megküzdeni, akkor valamilyen tünetet fog eredményezni, amik megnyilvánulhatnak a teljesítményében, magatartásában vagy testi tünetekkel is járhatnak. Ha ez a magatartás tartós vagy romló, akkor egy megváltozó élethelyzetet eredményez, ami már sokszor szakember segítségére szorul. Kiemelt jelentőségű a szülők szerepe, hiszen a családban szerzi a gyermek az első tapasztalatait és azokról a visszajelzéseket. A szülők szintén mintaként szolgálnak például, hogy milyen célokat tűznek ki maguk elé, milyen megoldásokat és módokat választanak a különböző problémák és élethelyzetek kezelésére. A pozitív modell a gyermekekre jótékonyan hat (Ráczné és Virág, 2019).

Azok a szülők tudnak hatékony támogatást nyújtani, akik képesek a gyermek aktuális igényeihez igazodni és a vele szemben támasztott elvárásait folyamatosan módosítani (Nagyné, 2017).

2.2 A szülővel való kapcsolattartás formái

A szülővel való kapcsolattartásról sok embernek talán az jut az eszébe, hogy a két fél egymással valamilyen társas kölcsönhatásban van. Igaz ez is egy jó megoldás, de fontos, hogy ez a kommunikáció milyen körülmények között és milyen formában történik. Fontos, hogy ki a kezdeményező, milyen minőségben történik, milyen gyakorisággal történik. De talán a legfontosabb, hogy lesz-e eredménye, hatása? Vannak-e szabályok a kapcsolattartásra? Ezek a kérdések vonatkoznak minden résztvevőre egyaránt (Marton, 2019).

Az utóbbi években az oktatási rendszer nagyon sok változáson ment keresztül. A változások hatással voltak az iskolákkal szemben támasztott elvárásokra is. A változás abban is megmutatkozott, hogy sokkal inkább diákközpontúvá vált az iskola, ahol a diák fejlődése lett a legfontosabb cél. Ehhez a szülők segítése is nagyban hozzá tud járulni. Itt arra gondolok, hogy a gyermek érdekében fontos lenne az együttműködés lehető legjobb megvalósulása. Talán ezt

nevezhetnénk kiindulási alapnak. Viszont, amíg ez az úgynevezett alap nem valósul meg teljes mértékben, addig nehéz továbblépni. A kapcsolattartásra úgy érzem, hogy kevesebb idő jut, mint amennyire szükség lenne. Ezt a kollégáimmal való beszélgetésből is gondolom, érzem. Saját tapasztalatomból kiindulva azt érzem, hogy valóban kapcsolatba lépünk a szülőkkel, sokszor többszöri megkeresés hatására sikerül, de kevés idő jut a lényegi kommunikációra. Többször tapasztaltam már, hogy a szülő nem is igazán érti, hogy miért keresem meg, miért szeretnék vele beszélni. Nem jut arra idő vagy alkalom, hogy a gyermek tanulmányáról, fejlődéséről essen szó. Sokszor az időhiány az ok.

Nálunk is, mint minden intézményben sok hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű diák tanul. Az ő esetükben is kiemelten fontos lenne, hogy az osztályfőnök, a tanító tanárok és a szülők jó kapcsolatot ápoljanak egymással. A megfelelő sikerhez, együttműködéshez elengedhetetlen a kommunikáció megteremtése és a kapcsolat fenntartása. Sokszor viszont azt tapasztalom, hogy nálunk a pedagógus az, aki kezdeményezi ezt a kommunikációt. Viszont ez érthető is, hiszen a szülő csak akkor kezdeményez, ha esetlegesen problémát észlel. Ezért nagyon fontos, hogy a tanár rendszeres tájékoztatást adjon a tanév megkezdésének első napjától az utolsóig a szülő irányába. Fontos kiemelni a rendszerességet és azt is, hogy a kapcsolattartás minden szülő felé más és más lehet. Vannak szülők, akik inkább a személyes találkozást igénylik, vannak, akik írásban, e-mail vagy KRÉTA üzenet formájában kommunikálnak inkább. Természetesen ez nagy feladatot és terhet jelent az osztályfőnöknek, de általában gyorsan kiderül, hogy kivel milyen módon könnyebb kapcsolatba lépni. Nálunk nagyon jól bevált megoldás, hogy a legelső szülői értekezleten ezt megbeszéli az osztályfőnök és a szülő.

Ollé Jánost idézve: *„Minden iskola működése ugyanazon alapvető cél érdekében történik: az intézménybe járó és tanuló diákok testi, értelmi és érzelmi fejlesztése a cél (Ollé, 2006)”. Ezzel a megfogalmazással teljes mértékben egyetértek, mivel a célok eléréséhez minden résztvevőnek egymással kommunikálnia kell.*

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 42. a szülő kötelességei és jogai 72 §-ban: *„A szülő kötelessége, hogy gondoskodik gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá megadja ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kíséri gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét.”* Számomra minden pontosan rögzítve van, érthetően.

A pedagógusokkal szemben a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 35. a pedagógus kötelességei és jogai 62 §-ban a törvény a következőképpen rendelkezik: *„... a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztassa a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az*

ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről ...” Két nagyon fontos fogalmat emelnék ki: az egyik a tájékoztatás és a másik a figyelemmel kísérés. A két fontos fogalmat pedig a kommunikáció segítségével létrejövő kapcsolat alkotja meg. A két törvényi rendelkezés közös célja a tanuló személyiségének fejlődése, fejlesztése.

A tanulók teljesítményére és ösztönzésére nagy hatással van a szülő-tanár kapcsolatra. Átlagos esetben a diák tisztában van azzal, hogy a szülők és a tanárok egymással valamilyen formában kommunikálnak. Ezáltal mindenről tudnak és segítséget kaphat tanulmányai során.

A rendszeres kapcsolattartás abban is segítség lehet, hogy a szülők megismerjék az iskola által elvárt követelményeket, képzési lehetőségeket. A rendszeresség és az információk átadása az alapja a sikeres együttműködésnek.

A kapcsolattartásnak a legalapvetőbb jellemzője a bizalom, melynek mindkét fél részéről meg kell lennie. A szülő az iskolára bízta a gyermekét, a tanár viszont bízik a szülőben, hogy partner lesz a gyermek tanításában, nevelésében, fejlesztésében. Ha ez a bizalmi viszony sikeresen kialakul, akkor tud eredményeket elérni a gyermeknél a pedagógus (Lannert és Szekszárdi, 2015). Tanulmányokban, amiket eddig olvastam általánosnak mondható, hogy a szülő és a pedagógus közötti kapcsolattartás megvalósulása esetén az információk közlésében kimerül. Minden iskolában rendszeresen van szülői értekezlet és fogadóóra. Mindkettő nagyon fontos és vannak előnyei a rendszeres kapcsolattartásnak.

Természetesen minden szülő a saját gyermekét tartja fontosnak. Szülői értekezleten az osztályközösséget érintő kérdések fordulnak elő, nehéz egyéni kérdéseket, problémákat megvitatni, úgy, hogy csak az érintettek hallják. Ezzel szemben fogadóórán a szülő csak a saját gyermeke teljesítményéről, jegyeiről kap képet. Itt lehetőség van a tanító szaktanárokkal beszélni, javítási lehetőséget megbeszélni. Ezen a beszélgetésen a szaktanáron kívül, sajnos az osztályfőnök nincs jelen, hiszen ő tud részletesebb képet alkotni a gyermekről. Ennek oka, hogy a szaktanár csak heti pár órában ismeri meg a diákot, míg az osztályfőnök év elejétől rálát a gyermekekre, amíg tanulmányait az iskolában be nem fejezi (Tóth, 2017).

Ez nem mindig van így, mert előfordulhat, hogy egy szakmai tantárgyat oktató pedagógus heti hat-nyolc órában van együtt a diákkal, míg az osztályfőnök csak osztályfőnöki órán. Ezért is fontos, hogy az osztályfőnöki munkára való felkéréskor a vezetőségnek alaposan érdemes átgondolni, hogy az adott pedagógus mennyi órát tölt el az osztály diákjaival hetente. Az osztályfőnök sok esetben több háttérinformációt megtud a szülőtől is, ezért nagyon jó alkalmak ezekre a kapcsolattartásokra az iskolai rendezvények. Ezeken a programokon, rendezvényeken alkalom nyílik kötetlenebb beszélgetésre és a szülő-pedagógus kapcsolat elmélyítésére.

Ezt természetesen csak akkor tudja elérni a pedagógus, ha kapcsolatba lép a szülőkkel. A kapcsolat megléte még önmagában nem elegendő, hanem szükség van mindkét fél kölcsönös bizalmára is. A bizalomról, mint már korábban írtam szükség van a kérdések feltevésénél és a válaszoknál is. Ehhez szükséges a megfelelő alkalom, ami lehet szülői értekezlet utáni beszélgetés, fogadóóra vagy egyéb alkalom. Kiváló tér és idő lehet egy iskolai esemény, kirándulás, nyílt nap vagy szülők-nevelők bálja is. Nem csak verbális kommunikáció alkalmazható erre, hanem írásban (email) is. A mai kor modernebb megoldásai sokszor egyszerűbbé teszik a kommunikációt, de szerintem nem mindig ugyanolyan hatásosak, mint a szóbeli kommunikáció. Mint mindennek az email útján történő kommunikációnak is vannak előnyei és hátrányai, például sokkal gyorsabb, de ugyanakkor személytelenebb, nincs rögtön visszacsatolás, eredmény. Marton Eszter tanulmányában a szülői bevonódás hat formáját különbözteti meg. Epstein szerint:

1. Szülői részvétel, bevonódás (parenting): ez egy olyan típusú bevonást jelent, melyben az iskola támogatja a családokat abban, hogyan tudják szülői feladataikat hatékonyan ellátni, hogyan tudnak megfelelő, a tanulást is támogató körülményeket teremteni a gyermekeik számára otthon.
2. A kommunikációnak (communicating), mint részvételi formának a lényege a hatékony és sokszínű kapcsolattartási formák kialakítása, a kommunikációs lehetőségek számának növelése az iskola és a családok között.
3. Az önkéntes munka (volunteering) az iskola életének szülők által való támogatására irányul.
4. Az otthoni tanulás (learning at home) támogatása kapcsán az iskolának olyan információkkal, tanácsokkal kell ellátnia a családokat, melyekkel segíteni tudják a gyermekeik otthoni tanulását.
5. Az iskola feladatai közé tartozik a szülők bevonása az iskola döntés hozatali folyamataiba (decision).
6. Az együttműködés a közösségekkel (collaborating with the community), mely az iskola környezetében (helyi közösség) lévő szolgáltatások és források felkutatására irányul (Marton, 2016).

A szülői kérdőív összeállításakor ezt a hat formát is figyelembe vettem.

Kathyné Mogyoróssy Anita és Nagy Beáta Erika: A szülők és pedagógusok kapcsolattartásának mintázatai írásából kiderül, hogy az iskolai gyakorlatban három fő szempont kapott hangsúlyt. Az első legfontosabb hangsúly a szülők és a pedagógusok közötti együttműködés. Elmondható, hogy a pedagógus alkalmazkodik a szülő igényeihez, viszont van olyan szülő is, aki sokkal több kontaktust és megerősítést vár el. Fontos szerepe van a pedagógusképzésnek is, ez a második

helyen szerepel a képzeletbeli rangsorban. A továbbképző intézmények törekednek a legfrissebb módszerek és tudások átadására, de sajnos még mindig kevés a szülőkkel való együttműködés, illetve a kapcsolattartás hagyományos módjainak felülvizsgálata.

Végezetül a harmadik szempont a segítő szakemberek bevonása az iskolába. Fontos feladat hárul a segítő szakemberre, mert feladata elősegíteni a pedagógusok és a szülők kapcsolatát és hatékonyabb kommunikációját (Kathyné és Nagy, 2017).

2.3 A szülő szerepe a gyermekek iskolai életében

Williams és munkatársai angliai vizsgálatukban 5-16 év közötti gyermekek szüleit kérdezték meg, hogy kiderítsék, milyen mértékben és formában vesznek részt a gyermek iskolai életében (F.Lassú és Podráczky és Glauber és Perlusz és Marton, 2012). Az eredményekből az derült ki, hogy a gyermek otthoni támogatása az elsőrendű befolyásoló tényező az iskolai teljesítmények vonatkozásában. Az első iskolai évben tűnik ki jelentősen. Itt a megkérdezett szülők 71%-a azt nyilatkozta, hogy segíti a gyermekét a házi feladatok elkészítésében, ellenőrzésében, a tanulásban. Ez az arány a 11. évfolyamos gyermekek szüleinél már csak 5% volt. A gyermek életkorával természetesen változik a szülői bevonódottság mértéke. Hiszen a serdülő gyermek már nem engedi, nem igényli olyan mértékben a szülői segítséget. A bevonódottság formájára a szülők társadalmi-gazdasági státuszának is hatása van, különösen az anya iskolai végzettsége bír befolyással. Nechyba szerint, három tényezőn keresztül lehet befolyásolással a szülők társadalmi-gazdasági státusza: az alacsony státusz esetén az alacsonyan iskolázott szülők nem tulajdonítanak nagy értéket az oktatásnak, ezért nem vesznek részt a gyermek iskoláztatásában. A második tényező a mozgósítható erőforrások hozzáférhetősége, amely az alacsonyan iskolázott családok esetében kisebb, mint a magasan iskolázott közép- és felsőbb osztálybeli családok esetén. A harmadik összetevőt az iskola intézményében jelenlévő egyéb gátló tényezők adják, amelyek az iskola és a tanárok szülőktől eltérő pl. kulturális sajátosságait, érték- és normarendszerét jelenti. Az alacsonyabb státuszú családok nehezebben küzdenek meg ezekkel az elvárásokkal. Más lehetőségekkel rendelkeznek az idő – és egyéb mozgósítható energiák tekintetében. A pedagógusok többsége sajnos hajlamosabb negatívan gondolkodni arról a szülőről, akit kevesebbet látnak (F.Lassú és Podráczky és Glauber és Perlusz és Marton, 2012).

Az egyedülálló szülők a leterheltségük miatt nehezebben tudnak részt venni az iskolával való kapcsolattartásban. Tehát úgy tűnik motiváció hiánya okozza az alacsonyabb részvételt, de inkább az egyedüli szülőséggel járó megnövekedett terhek az okozók.

Hoover-Dempsey és Sandler szerint azok a szülők vonódnak be jobban gyermekeik iskoláztatásába, akik azt gondolják, hogy ez része a szülői szerepnek. Ezt a felfogást saját gyermekkori élményeik, kulturális tapasztalataik, élethelyzetük határozza meg. Kognitív tényező is megjelenik, amit szülői énhatékonyságnak nevezünk. Ez a tényező az az érzet, abban való hit, hogy viselkedésünkkel szülőként képesek vagyunk megváltoztatni a dolgok menetét. Ha abban hiszünk, hogy a sikereket olyan állandó vagy kontrollálhatatlan dolgok befolyásolják, mint a veszületett képességek vagy a szerencse, akkor kevésbé leszünk motiváltak, és szülőként is kevésbé vonódnak be gyermekünk iskolai életébe. Kevésbé érezzük azt, hogy beleszólhatunk vagy tehetünk a gyerek iskolai teljesítményéért (F.Lassú és Podráczky és Glauber és Perlusz és Marton, 2012).

2.4 Az iskolai teljesítményt meghatározó tényezők

Benjamin S. Bloom szerint a tanulás eredményességét a tanulók két belső tulajdonsága, a tanuláshoz szükséges előzetes tudás és az előzetes motiváció, valamint egy külső tényező, a tanítás minősége határozza meg. A legkonstansabbnak a motívumkészletet tartja, melynek alapkontúrjai már 2,5-3 éves korban kialakulnak. A kognitív készlet kialakulásának 30%-a hároméves korig, 50%-a ötéves korig magyarázható (Szabóné, 1998). A tanítás minősége az iskolán, a pedagóguson múlik. A tanulási környezet a diákok tanulási folyamatait a leghatékonyabban kell, hogy segítse. A tanárnak rendkívül gazdag módszertani ismerettel és szakmai tudással kell rendelkeznie. A tanárnak tudnia kell megválasztani és alkalmazni a különböző módszereket, amely a diákok eredményes tanulásának szempontjából a legcélravezetőbbnek látszanak. A tárgyi környezetben, például a teremelrendezésben, dekorációkban, oktatási-tanulási eszközökben is felfedezhetők különbségek tanár-, illetve tanulóközpontú pedagógiák között (Meggyesné, 2019).

Fontos hangsúlyozni, hogy önmagában a tanár-, illetve tanulóközpontúság nem informál arról, hogy az iskola eredményes-e vagy sem. Inkább két hatás együttes megléte számít: az, hogy vajon mennyire alkalmazkodik az iskola pedagógiai kultúrája a tanulók elvárásaihoz, amit persze maga a kultúra is alakít; és milyen minőségben hozzák létre a pedagógiai kultúrából következő tanulási környezetet. Ez azt jelenti, hogy bár a jól szervezett tanulóközpontú környezetnek számtalan előnye van, a jól szervezett tanárközpontú tanulási környezet is lehet eszköze a hatékony és eredményes tanulásnak, főleg a szaktárgyi és nem a szociális teljesítmények szempontjából (Békési, 2009).

2.5 Mit vár el a szülő? Mit tud adni?

Elvárásai vannak a szülőnek, a diáknak és a pedagógusnak is. A szülők azt gondolják, hogy ha a gyermek jól tanul és megkap mindent, amit szeretne, akkor mindent elértek. A szülők azt várják az iskolától, hogy kösse le a gyereket, biztosítson mindent, legyenek színes programok. A diákokat ugyanakkor ne büntessék a tanárok, mindig nagyon kedvesek legyenek. A tanár nevelje a diákot, a diák pedig teljesítse, amit elvárnak tőle. Ugyanakkor legyen sikerélményük, legyenek kreatívak. A pedagógus szeretné, ha a szülő nevelné a gyermeket és nem fordítva, a szülő megfogadná a tanácsait és többet kommunikálnának. A diák elvárásai pedig a tanárral szemben, hogy legyen türelmes, megértő, érdekesen tanítson. A szülők viszont vegyenek meg mindent, ne korlátozzák őket (Kozma-Vízkeleti, 2019).

A szülők elvárásai a következők lehetnek:

- a tanár figyeljen oda a gyermekre,
- legyen együttműködő,
- megfelelő és egyenlő bánásmódot tanúsítson,
- a gyermek érezze jól magát az iskolában,
- hatékony iskolai közösség alakuljon ki,
- veszélyektől mentes legyen az iskola és környéke,
- színvonalas oktatás legyen,
- megfelelően készítse fel a diákot az életre,
- magas tudást adjon és erkölcsi normákat tanítson,
- tanítsa meg a szakmát és
- korszerű, színvonalas oktatást nyújtson (Tuza, 2011).

A szülők iskolázottsága, foglalkozása, jövedelme közvetlen és közvetett kapcsolatban és hatással van a gyermek fejlődésére. Az iskolai tevékenységre, teljesítményre, magatartásra is hatással van. Ezt mind meghatározza, hogy a szülők milyen módon támogatják, hogyan segítik a gyermeket, milyen lehetőségeket biztosítanak számukra. A szülői elvárások hatnak az iskolai teljesítményre rövid és hosszú távon is. Fontos, hogy a szülő lehetőségeket mutasson gyermeke számára és bevonja őt olyan tevékenységekbe, amely a képességei fejlődését segíti. Tehát a szülők által közvetített információk meghatározóak lehetnek abban, hogy a gyermekek mennyire képesek hinni magukban és saját képességeiben, ami az iskolai tanuláshoz segíti őt (Ráczné és Virág 2019).

A szülők más és más értékeket tartanak fontosnak, nem ugyanarra nevelik gyermekeiket. A család szociális státusza, a szocializációs folyamatok és az iskolai teljesítmények között

kapcsolatot lehet feltételezni. Mollenhauer vizsgálatai alapján két alapvetően eltérő nevelési irányt írt le a szülők társadalmi rétegződése alapján. A szülők egyik része a szociális elvárásokat tartja szem előtt, gyermekét az alkalmazkodásra, udvariasságra, engedelmességre és a szabályok betartására neveli. A másik szülői rész, pedig a teljesítményorientációt helyezi előbbre, itt fontosabb a gyermek törekvése, aktivitása és egyéniségének a kifejezése. Ez a két eltérő nevelési csoport az iskolával kapcsolatos elvárásokban is megmutatkozik. A középosztálybeli családoknál magasabb a törekvés és a jövőre való fókuszálás. Számukra az iskola megfelel a hosszútávú befektetésnek, ami a tanuláson keresztül térül meg. Az alacsonyabb társadalmi státuszú családoknál a gyermekek az iskolában passzívabbak, a jelenre koncentrálnak és a tanulásban nem látnak továbblépési lehetőséget. Tehát azok a családok, akik az iskolai normákhoz hasonlóan jövőorientáltak, azoknak könnyebb azonosulniuk az elvárásokkal (Ráczné és Virág 2019). Mi lehet közös az elvárásokban minden résztvevő részéről? Az elismerés. Mindenki a másiktól várja az elismerést, mindenki szeretné magát jónak megélni a szerepeiben, a munkájában. Ennek megvalósulását, beteljesülését várjuk el másoktól. Összességében elmondható, hogy a szülők minden tekintetben tisztában vannak az elvárásokkal, értik és érzik azok fontosságát, viszont a megfelelő tanár – szülő együttműködésnek elmaradása számukra nem jelent akadályt vagy problémát (Kozma-Vízkeleti, 2019).

A szülői elvárások változásainak ismerete segít a pedagógiai programok és tantervek megújításában és folyamatos fejlesztésében.

2.6 Az iskola feladatai a közvélemény és a pedagógusok szerint

Az iskola feladatait illetően hasonló a vélekedése a pedagógusoknak és a közvéleménynek is. De azért vannak területek, ahol jelentős különbség mutatkozik meg. A szülők és a pedagógusok egyetértenek abban, hogy a szülőnek joga van megválasztani az iskolát gyermeke számára, valamint az iskolának az étkeztetést és a napközi ellátást is biztosítania kell.

A felnőtt lakosság (55%) és a pedagógusok (63%) nagyobb része szerint nagyobb fegyelemre van szükség az iskolában. Ez az eredmény párhuzamot mutat azzal a ténnyel, hogy a lakosság és a pedagógusok egy része nem tartja az iskola fontos feladatának a versenyszellem erősítését, a fogyasztói tudatosság növelését, a szexuális nevelést, a politikai-állampolgári nevelést és a játékot. Ezzel szemben viszont a PISA vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy a gyerekek éppen játékos, kreatív és motiváló környezetben tudnak jobban tanulni. Tehát a felnőttek szigorú iskolaképe nem segíti az iskola eredményességének javulását (Lannert és Szekszárdi, 2015).

Lényeges különbség mutatkozik néhány fontos kérdésben. A lakosság (68%) szerint az iskolának elsősorban szakmához kell juttatnia a tanulókat, míg a pedagógusok (41%) szerint minél nagyobb műveltséghez kell juttatni a gyerekeket. Az 1990-es méréshez képest itt lehet leginkább megfigyelni nagyobb elmozdulást a lakossági attitűdökben. Érdekes megállapítás az is, hogy a szülő jogát a szabad iskolaválasztáshoz senki nem kérdőjelezi meg, az oktatási kérdésekben kevésbé adnának nekik beleszólási jogot.

3. A vizsgált intézmény bemutatása

3.1 Az iskola története

Az Apáczai Csere János Technikum története az 1900-as évek elején kezdődött. Az intézmény alapjait az a herceg Esterházy Miklós dr. rakta le, akinek családjáé volt Dombóváron és környékének egész birtokállománya.

„A Római Katolikus hitközségnek adományozta a volt Szent László téri 21-22. szám alatti 3778 négyszögöl telkét a rajta lévő épületekkel együtt, azzal a feltétellel, hogy azt kimondottan katolikus jellegű iskola céljaira használhatja fel...” (Szőke, 1996 28p.)

Ez lett az iskola telke, és itt indult be 1915-ben a mai iskola jogelődjének tekintendő Szent Orsolya-rend polgári leányiskolája. Dombóvár közoktatásában lényeges szerep jutott a kimondottan egyházi jellegű és kezelésű iskolának, ezek közül is legfontosabbak a Szent Orsolya rendi tanintézetek voltak. Az orsolyiták 1915-ben alapított polgári leányiskolája nagy népszerűségnek örvendett, ezért már 2 év múlva bővítésre szorult. A község és a környező falvak lakosságának rohamos növekedése további fejlesztéseket tett szükségessé. Levéltári adatok alapján 1925 és 1932 között 32 tanuló szerez bizonyítványt, az első 1926. augusztus 20-i keltezéssel. Az oktatás egészen 1944. április 1-jéig folyik, majd egy évre még „feléled” az 1947/48-as tanévben az 1948. június 25-ei keltezésű hét bizonyítvány tanúsága szerint.

1. kép: Iskolai tabló 1940-ből (Forrás: saját készítés)

1927-ben elkészült az intézmény internátusának első szárnya, ezzel nagyobb lehetőséget adva a környékbeli leánygyermeknek tanulására is. A mai Apáczai Csere János Technikum szűkebb értelemben vett jogelődje, a Dombóvári Szent Orsolya-Rendi Tanítóképző-Intézet 1927-ben jött létre. Ez az az időszak, amikor a Klebelsberg Kuno-féle népoktatási program (iskolaépítés, tanítóképzés) zajlik.

Az 1938/39-es tanévben az 1938: XIII. tc. alapján a tanítóképzői I. osztály helyett a leánylíceum I. osztály nyílik meg. Az intézmény a második világháború alatt is – bár egyre nagyobb nehézségekkel – zavartalanul működik egészen 1944. májusig, amikor először német, majd szovjet csapatok veszik igénybe az épületet. 1944. decembere és 1945. április 3. közt nem folyik tanítás az intézményben, 1946. január 31-ével adja vissza az oktatás céljaira a Szövetséges Ellenőrző Bizottság. Magát az épületet nem éri komolyabb kár, de az iskolai berendezés jelentősen károsodik. Az 1948-54 közötti időszak (hat tanév) a tanítóképzés fejlődésének ideje – az „aranykor” –, az utóbbi (1953/54.) tanévben összesen 344 a tanítójelölt és már három osztályban 110 fiú is tanul. Az 1955/56-os tanévben veszi fel az iskola Apáczai Csere János nevét. Az 1960-as évek közepén megkezdődik az intézmény szakközépiskolává alakulása. Ennek induló fázisaként az 1963/64-es tanévben az országos kísérleti bevezetés jegyében az első kereskedelmi szakközépiskolai osztály kezdi meg tanulmányait. A gimnáziumi osztályok mellett, évfolyamonként 1-1 kereskedelmi is működött, mely négy nap iskola és két nap bolti gyakorlati munkát jelentett. A technikumok megszüntetésével alakult ki a 60-as években az új típusú szakközépiskolák rendszere. Ennek jegyében indult meg 1963-tól az Apáczai Csere János Technikumban a kereskedelmi szakképzés.

Az 1968/69-es tanévben indult a vasútforgalmi szakképzés (középszintű forgalomellátó szakembereket ad), az 1969/70-es tanévben az egészségügyi szakképzés (érettségizett asszisztenseket és ápolókat ad.) Az 1970-es évek elején négy iskolatípusban folyik az oktatás. Gimnáziumi, kereskedelmi, vasútforgalmi és egészségügyi képzésben.

Az egészségügyi képzést az 1969. decemberében megnyílt Városi Tanács Kórháza munkaerő-szükséglete indokolta. Az 1970-es évek végén újabb átalakulási hullám kezdődik. Az 1978/79-es tanévtől indult a postaforgalmi szakképzés. A nappali tagozaton megkezdődő új postaforgalmi szak bevezetésével párhuzamosan és fokozatosan megszűnik az egyik egészségügyi osztály.

Az 1987 tavaszán újabb szerkezetátalakítás történt, a 4+1 éves szakképzésű vasútgépész (318. szakmai számú vasúti vontató- és vontatottjármű-szerelői szak) 1989/90-es tanévi indítása két osztállyal. A problémát az okozta, hogy ennek a bevezetése az addigi egészségügyi szakképzés ún. kimenő rendszerű megszüntetését (s vele párhuzamosan a gimnáziumba való „átköltöztetését”) feltételezte. Ezt a döntést az akkori városi tanács csak másodszori – rendkívüli –

közgyűlésen hozza meg, elsőre ugyanis az új képzésért „cserébe” a postaforgalmi szakképzést akarja megszüntetni.

A magyar közoktatási rendszerben a 90-es években rendkívül komoly változások zajlottak le. Ezek a változások csoportosíthatók annak alapján, hogy az oktatás külső (politikai, gazdasági, társadalmi) illetve belső (az oktatási rendszeren belül) szférájában megjelenő átalakulások.

Az 1992/93-as tanévtől indult az egyik vasútgépész osztály helyett az akkor magas szintű szakmai ismereteket adó, egyedi kísérleti engedéllyel indított és visszatekintve is sikeres bankforgalmi tagozatos képzés. A bankforgalmi tagozatos képzés beindulása egy újabb színfolttal gazdagította az intézmény szakképzési palettáját. Az 1992-ben induló képzés rendkívül vonzó volt, a felvételre jelentkezők száma ezt támasztotta alá. A bankforgalmi szakra a Dunántúl valamennyi régiójából érkeztek tanulók. Az 1993/94-es tanév végével kimenő rendszerben megszűnt a vasútüzemi és vasútgépész szakképzés, helyette az 1994/95-ös tanévtől egyedi kísérleti engedéllyel közlekedési tagozatos világbanki osztályt indított az iskola.

Az 1995-ös tanévzárással megszűnt a bankforgalmi tagozat, de eredményes pályázat révén bekerül az intézmény az ún. első világbanki programba, a közlekedési és közgazdasági szakmacsoportos képzésbe, ennek eredményeként 310 ezer dollár összértékű eszköztámogatást, illetve bel- és külföldi tanulmányutak lehetőségét nyerte el.

Az új képzési struktúra (9-12. évfolyam) az 1998/99-es tanévvel teljesedett ki: a szintén kimenő rendszerben megszűnő postaforgalmi szakképzés helyett ekkor indult a harmadik világbanki képzés az első informatikai szakmacsoportos osztállyal (Apáczai, 2002).

2. kép: TMSZC Apáczai Csere János Technikum és Kollégium (Forrás: saját készítés)

3.2 Az iskola szociokulturális háttere

Az Apáczai Csere János Technikum „piacorientált” oktatásra törekvését jelzi, hogy a fent említett, szakmacsoportokon kívül elindítja a máig működő informatikai, kereskedelmi és közbiztonsági képzést is. Az érettségi utáni oktatást az OKJ-s osztályok indítása jelenti. Az iskola

folyamatos megújulással igyekszik a profiljában is változó kistérség igényeit kiszolgálni. A centenáriumát is megélt intézmény fontos szerepet tölt be a város és környéke oktató nevelő munkájában.

A tanulók többsége Dombóvár város és a környékbeli településekből érkezik. Ritkán előfordul, hogy a képzési specialitások vagy családi okok miatt az ország távolabbi pontjairól is érkeznek diákok. A vidéki diákok elhelyezését, az iskola főépületével összeépített és korszerűen felújított kollégium biztosítja. A szobák zömében kétágyas saját fürdőszobás kialakításúak, emellett étterem, társalkodó, számítógépes szoba, kondi szoba és kert is segíti a családi hangulat megteremtését.

Az idei tanévben iskolánk tanulói létszáma 440 fő 9-12. évfolyamon, ebből 214 fő bejáró, 60 fő kollégista. érettségi utáni képzésben 64 diák, esti képzésben 42 fő tanul.

Iskolánkban 29 SNI-s tanuló van, hozzájuk fejlesztő pedagógusok járnak heti egy alkalommal. A HH tanulók létszáma 42, a HHH tanulóké 19. Az intézményünkben több éve különböző mentor programok (TÁMOP-3.3., GINOP-6.2.3) működnek melyekkel segítjük a tanulók felzárkóztatását és csökkentjük a lemorzsolódást.

A tantestületben 46 főállású, zömében közismereti és kisebb részben szakmai tantárgyat tanító kolléga és 27 fő óraadó dolgozik. A kollégiumi nevelők száma 4 fő. Az iskolánkban közismereti és szakmai munkaközösségek működnek. Az éves feladatok elosztása ünnepek, jeles napok, versenyek jól kialakult rendszerben, együttműködésben zajlanak. A munkaközösségekhez tartozó kollégák segítik egymás munkáját, és rendszeresen tartanak egy osztályban tanítók megbeszélését is Ennek célja a diákok jobb megismerése, a tanulókat ösztönző, motiváló módszerek megosztása, az aktuális problémák feltárása és a megoldások keresése.

3.3 Képzési spektrum

Induló nappali képzéseink a 2022/23-as tanévben:

- Közlekedési és közlekedésgépész
- Kereskedelmi és közgazdasági
- Informatika
- Rendészet
- Pedagógiai asszisztens

„Legfiatalabb” szak a rendészet és a pedagógiai asszisztens képzés. Ezekre a képzésekre még mindig nagy az érdeklődés. A rendészeti képzés az egyetlen szakunk ahová felvételizni kell a nyolcadikosoknak, melyen alkalmassági felmérésen vesznek részt. Az utóbbi években a

csökkenő létszámok miatt egyes szakmacsoportokat párosítással indultak. Így alakult ki, hogy egy osztályban kettő vagy három szakmacsoportos diákok vannak.

Induló érettségi utáni képzéseink a 2022/23-as tanévben:

- Szoftverfejlesztő (1 éves)
- Logisztikai és szállítmányozási ügyintéző (1 éves)
- Oktatási asszisztens (2 éves)
- Vasúti jármű villamossági szerelője (1 éves)
- Kereskedő (1 éves)

Induló esti képzés a 2022/2023-as tanévben:

- Gyógypedagógiai segítő munkatárs (OKJ-s képzés, 2 éves)
- Pénzügyi-számviteli ügyintéző (OKJ-s képzés 2 éves)
- Elektronikai műszerész (szakközépiskolai képzés 1 éves intenzív)

Az iskola infrastruktúrája, felszereltsége:

- összesen 31 tanterem, ebből 21 normál és 10 szaktanterem (természettudományi, nyelvi, informatikai)
- informatikai háttér: interaktív táblák, mobil laptopok, wifi hálózat, notebookok, hordozható projektorok
- könyvtár
- díszterem (mely, az iskolai rendezvényeken túl a városi eseményeknek, kulturális programoknak is gyakran színhelye)
- tornaterem
- természettudományi labor

Az iskola rendelkezik természettudományi szaktanteremmel, ahol elsősorban biológia, földrajz és fizika tárgyakat tanítunk. A természettudományi tanítás szempontjából nagy előnye a teremnek, hogy közvetlenül kapcsolódik hozzá a szertár, így az eszközök, modellek, preparátumok szállítása nem jelent gondot. A terem adottságai a hagyományos órák tartására megfelelőek, de a csoportmunka már nehezebben kivitelezhető a régi típusú padok miatt. Ilyenkor a diákok kicsit kényelmetlenül forgolódnak. A labor megépítése előtt a kísérleteket, boncolásokat is itt végeztük. Hátránya volt a jelenlegi laborórákhoz képest, hogy az eszközök és vegyszerek szűkössége miatt, egy-egy kísérlettípust csak bemutató kísérletben tudtak elvégezni. A mikroszkópi vizsgálatokat is nehezebben oldották meg, mivel csak két eszköz állt rendelkezésre. Az iskola történetében fontos mérföldkőnek volt a természettudományi labor megvalósulása. 2012-ben közel 300 000 millió forintos uniós beruházást nyert Dombóvár Város Önkormányzata a „Természettudományos oktatás módszertanának és eszközrendszerének megújítása a

közüoktatásban” című pályázati kiíráson. A pályázati anyag szakmai részének kidolgozásában az iskola természettudományokat tanító kollégái aktívan közreműködtek, és két év folyamatos építkezés után 2014. októberében ünnepélyes keretek között átadták a laboratóriumot.

A modern felszereléssel rendelkező laborban, két mobil fallal elválasztott 20 fő befogadására alkalmas helység, előkészítő helység, várakozó zárható szekrényekkel, és iroda található. Az órát tartó tanár munkáját laborvezető és laborasszisztens segíti. A 21. századi technikával felszerelt környezetben biológia, földrajz, fizika és kémia órákat tehetséggondozást, szakköröket tartanak a város és környéke szakos kollégáival együtt. Tradicionális őszi esemény a nyitott labor foglalkozás, amelyre minden érdeklődőt szívesen várunk. A labor nagymértékben hozzájárul a természettudományok megszerettetéséhez, a hétköznapi életben betöltött szerepének hangsúlyozásához, és a gyakorlatias tanulás kialakításához.

3.4 Szülőkkel való együttműködés, jó gyakorlatok

A szülő és a pedagógus közötti kommunikáció megléte fontos a közös értékek és normák kialakítása szempontjából. Az információk cseréje, megosztása nagyon fontos, elengedhetetlen a gyermek fejlődése érdekében. A szülők együttműködésének növelésére, motiválására több modellértékű tapasztalat, jó gyakorlat áll rendelkezésünkre, melyekkel a diákok iskolai teljesítményének és beilleszkedésének pozitív változását idézzük elő. Az alábbiakban szeretném bemutatni az iskolában lévő jó gyakorlatokat:

3. kép: Iskolafoglaló projekthét (Forrás: saját készítés)

Iskolafoglaló projekthét:

Iskolafoglaló projekthéttel kezdődött el a 2021/22-es tanév, melynek elsődleges célja volt, hogy a hosszúra nyúlt karantén időszak és digitális oktatás után visszatérjünk a hagyományos oktatás kereteibe. Ezt a programot hagyományteremtő szándékkal hozta létre az iskola vezetősége. A tanulók a szeptember 2-ától 10-éig tartó időszakban projektfeladatokat oldottak meg és változatos programokon vettek részt. A tanévnyitó ünnepséget követően a folytatás nem a megszo- kott keretek között zajlott, hanem iskolafoglaló projekthéttel indult a tanév: színes, az iskolába, közösségbe való be-, illetve visszaintegrálódást segítő programokat, valamint projektfeladato- kat szerveztünk a diákoknak, melyre a szülőket is szeretettel láttuk. Különösen nagy hangsúlyt fektettünk az új diákok beilleszkedésének megkönnyítésére, a közösségek megerősítésére. A projektfeladatok között szerepelt például túrázás, sport foglalkozás, tantermek díszítése, főzés, vetélkedők és az iskola közös táncos produkciója. A kezdeményezés a tapasztalatok alapján nagyon jó fogadtatásban részesült a tanulók és szüleik, valamint az iskola dolgozói körében.

4. kép: Iskolafoglaló projekthét (Forrás: saját készítés)

Nyílt napok:

Az iskolában minden év november hónapjában kerül megrendezésre a két nyílt napunk, melyet a 8. osztályos tanulóknak és szüleiknek szervezünk. Idén szakmacsoportokra bontottuk a nyílt napokat. Az elsőn a pénzügyi- számviteli ügyintéző, kereskedő és webáruház technikus és az oktatási szakasszisztens volt. Majd a második nyílt napon a szoftverfejlesztő- és tesztelő, a vas- útforgalmi szolgálattevő technikus, a vasútijármű- szerelő technikus és a közszolgálati

technikus képzések mutatkoztak be. Idén több mint 200 diák látogatott el hozzánk. Az iskola bemutatása és a választható szakok kínálatának rövid ismertetése után különböző programokat szerveztünk meg. Itt kiváló lehetőség volt az érdeklődők számára megismerni az iskola jelenlegi diákjait és tanárait, betekinteni az iskolai életbe. A programok inkább játékos jellegűek voltak és lehetőség volt óralátogatásra is. Az óralátogatásokra előzetes regisztrációt kértünk, mivel a termék túlszűfoltóságát szerettük volna elkerülni. Minden szakmacsoport szakmai és közismereti órájára is lehetőség volt betekinteni. Ekkor a szülők is betekintést kaptak a szakmai képzésről, termék felszereltségéről és a technikai háttérrel. Az órák végén lehetőség volt kérdezni az adott szakmai tanártól és diákoktól. Természetesen egy óra meglátogatása nem tükrözi a teljes képet, de segít a választásban. Például az informatikai képzésekre jelentkező diákok és szülők többsége sokszor más elképzeléssel rendelkezik a képzésről. Egy programozás óra vagy hálózati ismeretek óra megtekintése után a diák megtapasztalhatja, hogy kódok, utasítások segítségével dolgoznak és sokszor szükség van a logikai gondolkodásra vagy a közös csoportban való munkára, együttműködésre is. Nyílt napok során a vasúti képzések gyakorlati helyére is csoportos látogatásokat szervezünk, a szülők is betekintést kapnak a gyakorlati helyről is. Többször fordult már elő, hogy a szülő is itt tanult, majd a gyermeke is itt végzett. Valószínűsíthető, hogy a szép emlékeknek és elégedettségnek köszönhető.

5. kép: Nyílt nap1. (Forrás: saját készítés)

6. kép: Nyílt nap 2. (Forrás: saját készítés)

Apáczais nap:

Hagyományosan minden évben a tavaszi szünet előtti időszakban az iskola szervez egy tanítás nélküli diáknapot, melyet Apáczais napnak neveztek el. Ez a nap arról szól, hogy az itt tanuló diákok és szüleik különböző színes programon vegyenek részt. Ez a nap a városi ünnephez is kapcsolódik, mert Dombóvár várossá avatásának, április elseje az évfordulója. Hagyománnyá vált, hogy ezen a napon kerülnek megrendezésre a következő programok: városkerülő gyalogtúra, kerékpáros túra, sportversenyek, főzőverseny, vetélkedők, szabadulószoza és tehetségek bemutatkozása. A túrára rendszeresen ellátogatnak a szülők is, idén a rossz idő miatt sajnos elmaradt, amit később pótolunk. A túra során remek alkalom nyílik arra is, hogy a szülők, diákok és a tanító tanárok egymást jobban megismerjék, beszélgessenek. Az idei programok között volt kürtőskalács sütés is, melyet az egyik diák és szülei mutattak meg és tanították minden fortélyára a diákokat. A tantestület mindig arra törekszik, hogy minél színvonalasabb, változatosabb, de ugyanakkor a hagyományok megtartásával kerüljön megrendezésre a nap.

7. kép: Apáczais nap (Forrás: saját készítés)

Digitális témahét:

Már több éve, hogy iskolánk is csatlakozott az országos programhoz. Az informatika munkaközösség mindig megpróbál új lehetőségeket, újdonságokat ismertetni. Volt már 3D-s nyomtatás bemutatása, QR-kód rejtvényfejtő vadászat, e-társasjáték készítés, különböző robotok bemutatása és idén az elektronikus aláírással ismerkedtünk meg. Meghívott előadót hallgattunk meg, majd gyakorlati foglalkozásokra csoportokra osztottuk szét a diákokat. Az iskolában hét informatika szaktanterem van, ezért csoportokra szétosztva sikerült a diákokat gyakorlati bemutatón aktív részvételre, feladatmegoldásra is ösztönözni. Az idei témahétre a kilencedikes informatika szakmacsoportos diákjaink még egy projekttel is csatlakoztak. Magyar nyelv és irodalom és digitális kultúra tantárgyakból egy közös projektet készítettek el. A feladat az volt, hogy az általuk készített tájképhez keressenek akár magyar, akár külföldi költőtől verset, idézetet, majd szép, esztétikus plakátot formázzanak meg. Ezeket a munkákat színesben kinyomtattuk és a diákok laminálták be, amit utána a könyvtár előtti részben kiállítottunk.

8. kép: Digitális témahét (Forrás: saját készítés)

Pénz7:

Március 7-től 11-ig került országosan megrendezésre a tudatos pénzügyi gondolkodást hirdető témahét. Iskolánk hetedik alkalommal csatlakozott a rendezvényhez. A fő téma a pénzügyi tervezés és a megtakarítás volt. Több mint száz diák használta a vadonatúj MoneySlim alkalmazást, amelyben a kiválasztott élethelyzetekhez kötött pénzügyi döntéseket hozott, növelhette vagyonát, kockázatot vállalva megvalósíthatta terveit. Sokan regisztráltak a Részvényfutamon, ahol egész március hónapban lehetőség volt virtuális 2mFt-ot a valós tőzsdén befektetve megsokszorozni. Több osztályunk is részt vett a "PÉNZ7" pénzügyi és vállalkozói témahét eseményein iskolánkban. A Részvényfutam játékban sokan próbálkoztak tőzsdei kereskedéssel, előadók voltak különböző bankok tanácsadói, akik vállalkozásokról és a korszerű pénzügyekről tartottak interaktív beszélgetős előadást. Több általános iskola diákjai is szerezhettek nálunk új ismereteket az e-fizetési módokról és hitelekéről. Az előadásokat és a játékos vetélkedőket a közgazdasági szakos osztály tanulói állították össze. Jó hangulat, izgalmas versengés jellemezte a délelőtti, ahol új ismereteket sajátíthattak el.

9. kép: Pénz7 1. (Forrás: saját készítés)

10. kép: Pénz7 2. (Forrás: saját készítés)

„Gólyaavató”:

Az iskola életének szerves részét képezik azok a programok, amelyek tradíció jelleggel minden évben megrendezésre kerülnek. Ezek közé tartozik a hagyományos gólyaavató, amikor a 9. évfolyamos diákok beavatásakor az iskola tanulói közösségi programon vesznek részt. Minden évben, októberben tartjuk a kilencedikesek gólyaavatóját, melyen hagyományaink szerint az

Apáczai „öregdiákjai” befogadják az újonnan érkezőket. Az avatásra a diákönkormányzat végzősei lelkesen készültek. Előzetes feladatként minden osztály kihúzta, hogy milyen műsor-számra készül. Így történt, hogy lehetett látni Hupikék törpéket, Mézga Gézát és lüke családját, kitört a Limbó-láz is, majd a Pálinka-dal következett és végül egy fergeteges Twist-el zártak az osztályok műsorai. Változatos feladatok, móka, kacagás, jó hangulat uralta végig a délutánt. Volt csokidarab horgászat (mézes arccal, lisztes tányérból), lufi borotválás, betűtéstáblából iskolánk nevének kirakása, spagettivel szájról szájra karika adogatása. Ügyességüket és gyorsaságukat pedig a tálban elhelyezett citromos vízben tárolt zöldség és gyümölcs darabok kihalászá-sával bizonyíthatták. A végzősökről írt dicsőítő óda sokak arcára csalt mosolyt, jókat derültek a diákok a verseken. A műsor végén pedig a gólya esküt mindannyian fél térdre ereszkedve harsogták el. A végzősök jól megszervezték a rendezvényt, újoncaink pedig lelkesen végezték a feladatokat.

11. kép: Gólyaavató (Forrás: saját készítés)

Városi ünnepély (márc. 15):

Minden évben a város iskolái közül kerül megszervezésre a különböző ünnepélyek megvalósítása. Az iskola megbízást kapott a március 15-ei ünnepi műsor megszervezésére, amit a város polgárai számára mutatnak be.

Az iskolai ünnepély megvalósítása során fontos célkitűzés volt, hogy a diákok közül minél többet bevonjunk a megvalósításba. Fontos, hogy a diákok megtapasztalják azt, hogy milyen egy ünnepi műsor elkészítése és a közös munka, a csapatban való együttműködés. A műsor szervezésében nagyon sok segítséget kaptunk a diákok szüleitől is, a próbákon is lelkesen vettek részt.

12. kép: Iskolai ünnepély (Forrás: saját készítés)

4. Vizsgálat a szülői elvárásokról

4.1 A vizsgálat módszertani ismertetése

Azért a kérdőíves vizsgálat mellett döntöttem, mert a pedagógiai kutatásokban igen gyakran alkalmazott. Előnye, hogy használatával egyidejűleg nagyszámú egyén vizsgálható meg, ha online felületű, akkor a kiértékelésben is segítséget kapunk.

A szakirodalom szerint a kérdőíves vizsgálatokról megállapítható, hogy viszonylag olcsók, rövid idő alatt nagy mennyiségű adatot lehet begyűjteni. Viszont a kérdések összeállítása, megfogalmazása is befolyásolhatja a kapott válaszokat. A természetes folyamatokban nem meg nyilvánuló tényezők és a nem megfigyelhető pedagógiai jelenségek a kérdőívek használatával csak közvetve tájékozódunk belőle. Tehát, az adatok erőssége a megbízhatóság, a vizsgálat sikere nagy mértékben a kérdőív megszerkesztésén múlik (Kontra, 2011).

Az általam összeállított online kérdőív előnyeikhez tartozik, hogy nincs kérdezőbiztosi torzítás. A kérdezőbiztos segítségével rögzített válaszoknál előny lehet, ha a válaszadó nem tudja értelmezni a kérdést, hogy a kérdezőbiztos segíthet az értelmezésben. De ugyanakkor akaratlanul vagy akarva is befolyásolhatja a válaszadót.

Az őszinte válaszokat úgy próbáltam meg minél jobban elérni, hogy a kérdőívben névtelenséget biztosítottam és önkitöltős megoldást alkalmaztam. Az önálló kitöltés során viszont a válaszadó nem biztos, hogy a valóságnak megfelelő válaszokat adja. Ezt sajnos nem tudjuk ellenőrizni, el kell fogadni azt, hogy a válaszadó őszinte válaszokat ad.

A kérdőívben alkalmaztam zárt és nyílt kérdéseket. A zárt kérdések előnye, hogy ki lehet választani a válaszokat. Hátránya, hogy az előre megadott válaszok nem lehetnek teljesek, eltérhetnek a valós tényektől, tehát torzíthatják az eredményt. Előfordulhat az is, hogy az előre megadott válaszokból a válaszadó nem a saját véleményét választja ki, hanem azt, amit a kérdező szeretne, elvárna.

A nyílt kérdések előnye, hogy előre nem tervezhető információk is nyerhetők vele. A válaszadó további háttérismeretet is elárul magáról, pl.: helyesírás, válaszok megfogalmazása. Az általam készített kérdőívre kapott válaszok többségénél sok helyesírási hibát véltem felfedezni, de ebben az esetben azt feltételezem, hogy telefon segítségével töltötték ki és ilyenkor nem figyelünk sajnos a helyesíráásra. A nyílt kérdéseknél hátrányt jelent az, hogy a sokféle válasz feldolgozása időigényes és az elemzése nehezen megoldható (Kontra, 2011).

A szülők véleményének megismerése érdekében kérdőívet állítottam össze. A kérdőívet a KRÉTA segítségével küldtem ki a szülőknek, amiben biztosítottam őket arról, hogy a kitöltés

névtelenül és önkéntes módon, elektronikusan történik. A kérdőívben biztosítottam a szülőket arról, hogy a kapott eredményeket, adatokat csak és kizárólag a kutatásban használok fel.

Dolgozatom szakirodalmát áttanulmányozva a kérdőív összeállítása következett. Ehhez Imre Anna kutatása szolgált mintául, melyet 2001-ben végzett a szülők és az iskola kapcsolatáról. A vizsgálat eredményei azt mutatták, hogy a különböző végzettségű szülők más elvárásokkal rendelkeznek. Ezért a kérdőívben erre is nagy hangsúlyt fektettem. A családok szociokulturális háttere mellett törekedtem az iskolaválasztás szempontjainak, a szülők elvárásainak és intézménnyel kapcsolatos elégedettségének, valamint információforrásainak feltárására. A kérdések döntő része zárt formájú volt, de emellett nyitott kérdések formájában lehetőséget biztosítottam arra, hogy a szülők saját szavaikkal is megfogalmazzák az elvárásaikat, véleményüket.

2023. márciusában juttattam el a kérdőívet a szülőkhöz, kitöltését nem tettem kötelezővé és biztosítottam az anonimitást. A kérdőív megtalálható a dolgozat mellékletében.

4.2 Eredmények bemutatása, elemzése

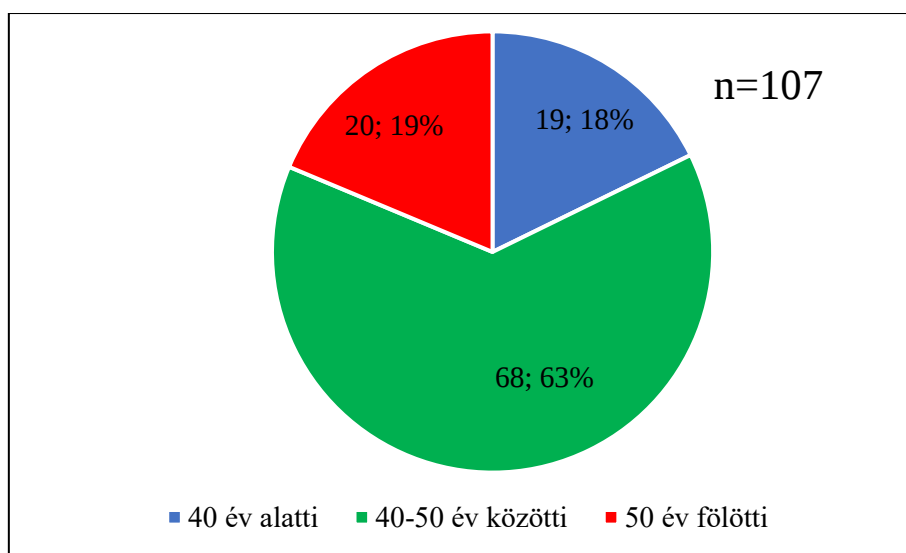
Ebben a fejezetben szeretném részletesen ismertetni a vizsgálat eredményeit. A vizsgálatba az iskola érettségi előtti évfolyamok diákjainak szüleit vontam be. A KRÉTA rendszerben a szülők által megadott e-mail címekre küldtem ki a kérdőívet. Sajnos nem mindenki adta meg elektronikus elérhetőségét vagy hibás, időközben valószínűleg megszűnt cím szerepelt a nyilvántartásban. A 303 címből 48 hibás volt, sajnos nem ért célba. A 255 kiküldött kérdőívből 107 válasz érkezett meg. A kérdőív a mellékletben található meg. A kérdőív értékeléséhez nem a Google Forms által készített diagramokat jelenítettem meg, mert nem volt megfelelő az elrendezése vagy az értékek hiányosak voltak. Ezért a kapott eredményeket Excel program segítségével dolgoztam fel. Az eredményekből megállapítható, hogy a kérdőívet kitöltők aránya meghaladja a 41%-ot, ezért a kiértékelés szerintem reális képet mutat a szülők elvárásairól az iskolával szemben. A kitöltési arány talán nagyobb lett volna szerintem, ha a szülők nem kapnának szinte minden héten a KRÉTA rendszeren keresztül valamiről értesítést vagy kérdőíves felmérést az iskola fenntartójától.

4.2.1. Minta jellemzői

A kérdőív első hat kérdése a szülő vagy gondviselő személyére kérdezett rá. Az első kérdés a kitöltő nemére vonatkozott. A 107 válaszadóból 81%-a nő, ami várható eredmény volt, hiszen az édesanyák azok, akik rendszeresen kapcsolatot tartanak az iskolával. Természetesen az

édesapák 19%-os aránya sem elhanyagolható, mivel más országos mérésekben is hasonló eredmények jelentkeznek. Például: *Bencéné Fekete Andrea: Egész napos iskola – mit várnak a szülők?* (2012) tanulmányában is a válaszadók többsége szintén édesanya volt. A tanulmány arra a kérdésre kereste a választ, hogy a felső tagozatos gyermekek szülei igénybe vennék-e, szívesen fogadnák-e az egész napos iskola által nyújtott új lehetőségeket (Bencéné, 2012). A harmadik kérdésnél fontos volt részletezni, hogy szülőként, nagyszülőként vagy gondviselőként tölti ki a kérdőívet.

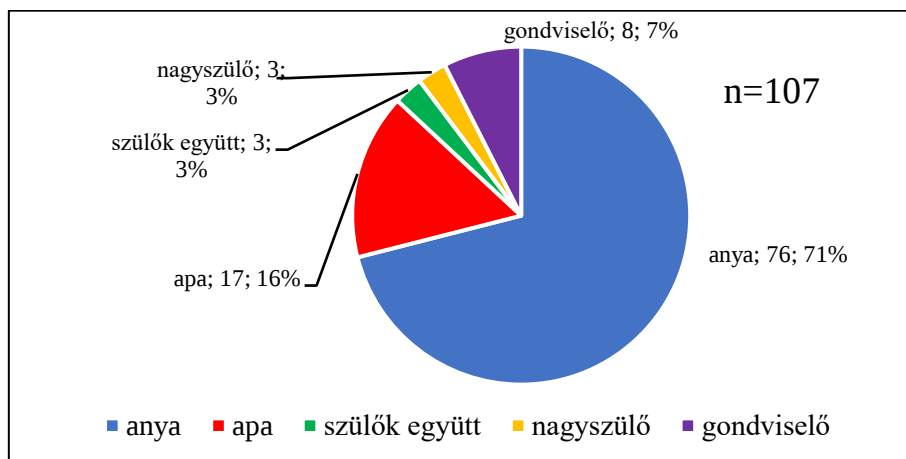
Az 1. ábrán a kitöltők életkor szerinti megoszlása a második kérdés volt, melyre szintén a várható eredmények jelentkeztek. A diákok szüleinek többsége a 40-50 év közötti intervallumot jelölte meg. Majdnem egyforma mértékű volt a 40 év alattiak és az 50 év fölöttiek kora. Ebből levonható, hogy a szülők többsége még aktív, dolgozó és a napi munka munkahelyi teendők mellett tud a gyermekével foglalkozni, tehát az iskolai élet és eredmények nyomon követése leterhelő feladat lehet. Érdekes úgy alakítani az olyan iskolai rendezvényeket, melyekre a szülőket is várjuk, hogy azok munkaidő után vagy hétvégén legyenek. Ez igen nehéz, mivel a diákok munkaidőben vannak az iskolában és ha még délutánra is szeretnénk foglalkozásokat, programokat szervezni, hogy a szülők is részt tudjanak venni rajta, akkor nehéz összehangolni.

1. ábra: A kitöltők életkora

A gyermek életének fontos meghatározó tényezője, hogy kivel nő fel, ki vagy kik nevelik fel (Borbándiné, 2016). Ezért a kérdőívben fontosnak tartottam azt is megkérdezni, hogy ki a kérdőív kitöltője (2. ábra). 71% az édesanya és az apák megközelítőleg 16% a válaszadóknak.

Következő csoport volt a gondviselők és legkisebb rész volt a szülők együtt és nagyszülők. Sokszor a szülők külföldi munkavégzés miatt kényszerülnek gyermeküket a nagyszülőkre bízni, ilyenkor módosulnak a családi szerepek is. Valószínűsíthető, hogy a válaszadók közül csak azért három nagyszülői válasz érkezett, mert a kérdőív kitöltése online formátumú volt. A nagyszülők kisebb része használ Internetet, mint a szülők. Ha papíralapú teszt kitöltését kértem volna, biztos ez az arány nagyobb lett volna a nagyszülők esetében.

2. ábra: A kérdőív kitöltője

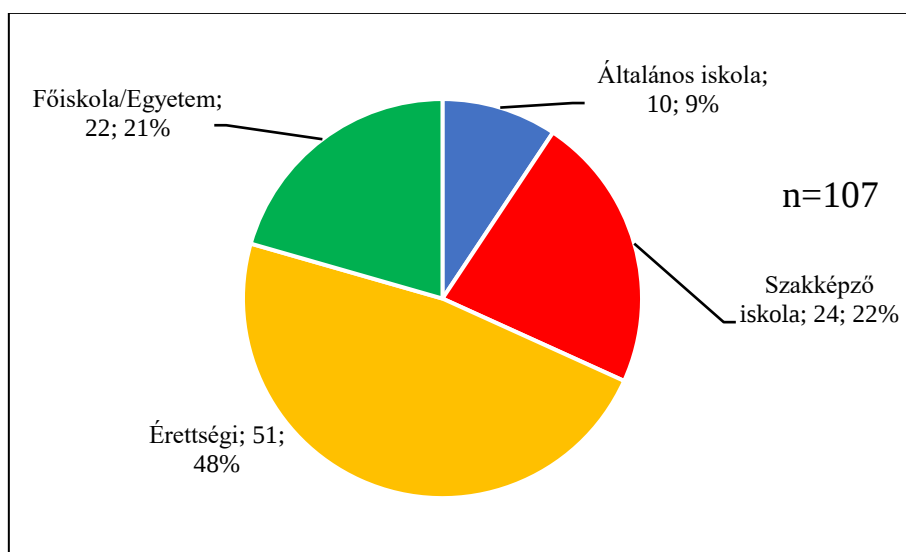
A szülők iskolával szemben támasztott követelményeit vizsgáló országos felmérés megállapította azt, hogy a különböző végzettségű szülők más és más elvárásokat fogalmaznak meg az iskolával szemben. A magasabb végzettségű szülők gyerekeinek is magasabb iskolai végzettséget tűznek ki célul. Elvárják, hogy az iskola felkeltse a tanulás iránti vágyat. Az alacsony végzettségű szülők szeretnék, ha a gyermekük hozzájuk hasonlóan korán munkába állnának, ezért az iskolától várják el az élethez szükséges összes tudást, ismeret elsajátítását. Tehát a szülő minél magasabb szülői elvárásoknak próbál megfelelni, annál több feladat hárul rá (Szabóné, 2014).

A gyermek továbbtanulási érdeklődését a szülők iskolai végzettsége is jelentősen befolyásolja. A szülők iskolai végzettsége abban határozza meg a gyermek iskolai sikerét, hogy nehezebben tudnak segíteni a tanulásban a kevésbé iskolázott szülők. Azok a szülők értékelik jobban a gyermekük teljesítményét, akik maguk is szerettek tanulni. Magasabb iskolai végzettségű szülő fontosabbnak tartja gyermeke tanulását. A gyermekre is ösztönzőleg hat, ha a szülő szakmával, érettségivel vagy diplomával rendelkezik. Országos mérésekben megoszlanak a vélemények, azzal kapcsolatban, hogy mennyire határozza meg a gyermek iskolai eredményességét a szülő iskolázottsága. Viszont az megállapítható, hogy a szociális háttér a magasabb iskolázottságú

szülők esetében a gyermeknek is segíti a tanulmányait, mivel az anyagi körülményeknek köszönhetően ezt mutatják (Borbádiné, 2016).

A szülők iskolai végzettsége meghatározza a gyermek tanulmányi eredményeit, iskolai pályafutását és a szülői bevonódást egyaránt. Hazánkban nagy különbségek vannak az iskolázottság tekintetében, míg az iskolázottság szintjének átlagos értéke folyamatosan emelkedik, addig vannak olyan térségek is, ahol a lemaradások nem szűnnek meg, fennáll a leszakadás veszélye is (Kathyné és Nagy, 2017).

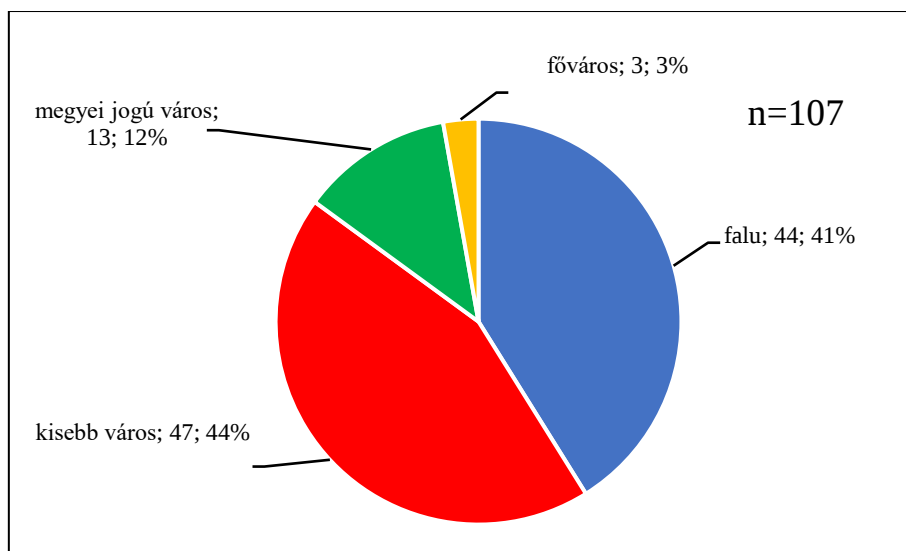
A mi eredményeink nem mutatják a leszakadás veszélyét, inkább az átlagoshoz igazodik. A 3. ábrán látható eredményeknél a válaszadók közül a legtöbben érettségivel rendelkeznek, a szöveges válaszoknál többször is megjelent, hogy az Apáczaiban végeztek és a gyermeküket is ebbe az iskolába iratták. Szerintem a lehető legszebb elismerés, mikor a szülő az általa tanult intézményre bízta gyermeke neveltetését! Hiszen a megelégedés és pozitív visszacsatolás derül ki belőle. Mivel az iskola több mint százéves, ezért sokszor fordult már elő több generációnál is, hogy iskolánk tanulói voltak. Mivel vasúti és postai képzést is folytatunk, ezért magyarázható tanán ezzel is, hogy mindkét munkahelyen több generációra visszatekintve is „apáról fiúra” száll a szakma iránti szeretet. A válaszadók 21%-a és 22%-a főiskolai/egyetemi és szakképző iskolai végzettséggel rendelkezik, mely szintén jól tükrözi az országos eredményeket. A kitöltők mindössze 9%-a nem rendelkezik semmilyen szakmai végzettséggel, ami a családok szociális helyzetét is mutatja. Mivel a család havi rendszeres bevételére személyiségi jogok miatt nem kérdeztem rá a kérdőívben, ezért az iskolai végzettségből is valamennyire sejteni lehet az eredményt.

3. ábra: A kitöltő iskolai végzettsége

A következő kérdés az állandó lakhelyre irányult (4.ábra). Országos felmérésekből tudható, hogy a lakóhely típusát vizsgálva azt találták, hogy a megyeszékhelyen lakó családoknál a vártnál magasabb, a községben élőkénél a vártnál alacsonyabb a szülői részvétel aránya. A nagyobb intézmények esetében, amelyek általában nagyobb településeken találhatók, valószínűleg a magasabb szülői részvétel. Ez nem szimmetrikus, a kisebb intézményekben nem jellemző az átlag alatti részvétel (Bacskai, 2020).

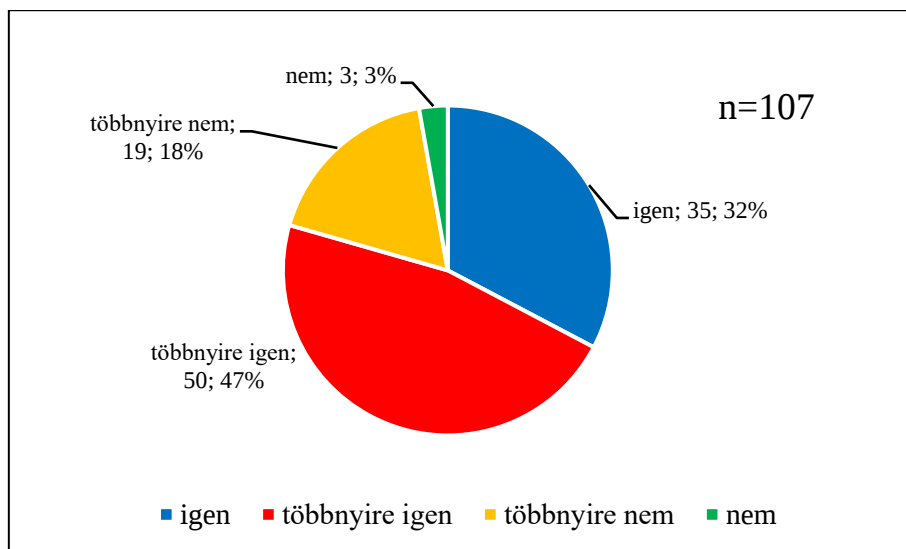
A válaszadók többsége, 44%-a városban lakik és érdekes módon a második legnagyobb eredmény 41% pedig, faluban lakik. Ez az érdekes eredmény azt mutatja, hogy Dombóvár vonzáskörzete sok kis település található. A szülők így inkább választják gyermeküknek a bejárást minden nap az iskolába vagy a kollégiumi ellátást. A közlekedés reggel még viszonylag jól megoldott minden településről, viszont a délutáni hazajutás nem mindig igazodik a csengetéshez. Sokszor kell sokat várniuk a diákoknak a buszra vagy vonatra, mégis inkább az utazást választják. A végzős diákjaink nagytöbbsége a jogosítvány megszerzése után már autóval jár be az iskolába és a közlekedéshez való igazodás problémája is megszűnik számukra. A tizenhárom válaszadó szülő Dombóvár sajátosságának köszönhetően különböző megyeszékhelyen is lakhat.

4. ábra: Állandó lakhelyének településtípusa

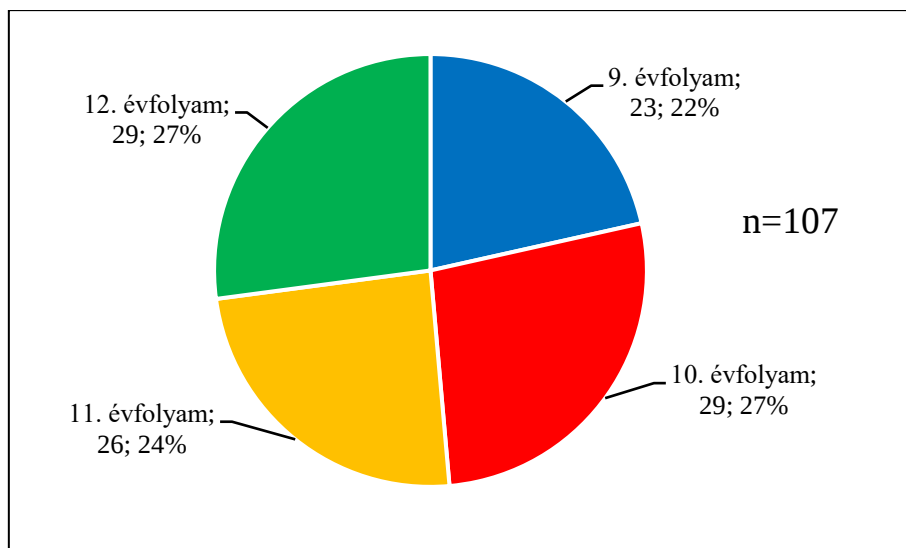
A szülők saját iskolai emlékei, tapasztalatai befolyásolják, hogy a szülő mennyire bízik önmagában, abban, hogy képes segíteni a gyermeke tanulását (Kathyné és Nagy, 2017). A válaszokból jól látható, hogy a válaszadók többsége a többnyire igen és az igen válaszokat jelölte meg.

Mindkét válasz pozitív érzetű, ebből feltételezhető, hogy a gyermekére is ilyen hatással van. A 107 válaszadóból csak hárman jelentették ki, hogy nem szerettek iskolába járni, ami igen csekély eredmény (5. ábra). A többnyire nem választ bejelölő 19 fő szerintem nem tekinthető teljes mértékben negatív eredménynek, mert nem a nem választ jelölte be.

5. ábra: Szeretett-e Ön iskolába járni gyermekkorában?

A gyermek évfolyamára kapott kérdésekből (6. ábra) jól látható, hogy egyenletes megoszlás volt, szinte majdnem egyenlő értékű adatok jelentek meg a különböző évfolyamokról. Elmondható, hogy egyenletesen sikerült a válaszadó szülőknek évfolyamszinten is megnyilvánulni. A szülői értekezleteken és fogadó órákon inkább kilencedikben szoktak nagyobb aktivitást mutatni a szülők és ugyanez mondható el a végzős évfolyamokon is. Örömmel tölt el, hogy a válaszadók minden évfolyamból ilyen mértékben segítették a kutatást.

6. ábra: Melyik évfolyamra jár gyermeke

4.2.2 Az iskolaválasztás motívumai

A kutatás egyik kérdése az volt, hogy miért választják a szülők gyermeküknek az Apáczai iskolát (7. ábra)? Az iskola feladatai közül fontosnak tartjuk azt is, hogy minél inkább megfeleljen a szülői elvárásoknak. A válaszokból megállapítható, hogy az iskolaválasztásban nagy szerepe van az oktatott szakoknak is. A legtöbb pontot az adott szakma oktatása kapta, a következő az iskola helye, közelsége miatt választja. Az iskola három megye találkozásánál van és évtizedes hagyományokra tekint vissza különböző szakmacsoportos képzésekben, ezért ezt a „vonzerőt” meg kell tartanunk. Fontos a piaci igényekhez való igazodás a képzési kínálatban, de a hagyományok megőrzése és a vasúti képzésre való változatlan igény figyelembevétele is.

Egy iskola feladatainak, céljainak megfogalmazásakor figyelembe kell venni a diákok érdekeit, életkori sajátosságait, fejlesztésük lehetőségeit, továbbá a társadalmi elvárásokat is. A szülők elvárásai sem hagyhatók figyelmen kívül, mivel nekik van döntési joguk, hogy melyik iskolába íratják be gyermeküket.

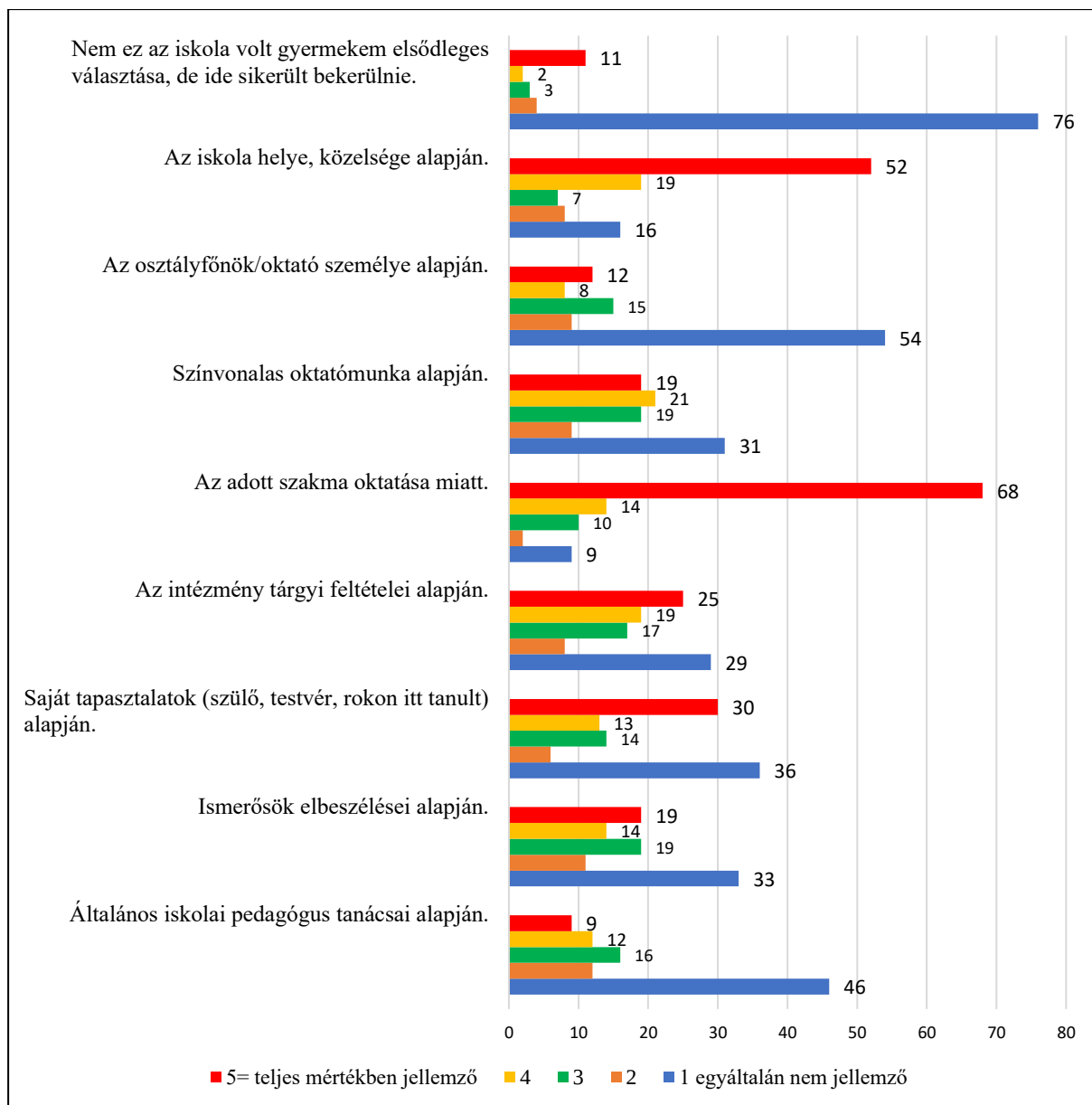
Legkevésbé volt döntő szempont, hogy nem ez az iskola volt az elsődleges választás. Viszont a 107 válaszból tizenegyen mégis ezt a döntést vették figyelembe. Sokszor tapasztaljuk, hogy kilencedik évfolyamra adott szakmacsoportra jelentkezik a gyermek és kis idő után rákényszerül a váltásra. Ez a váltás sokszor másik szakmára történik, de sokszor előfordul másik iskolába való átjelentkezéssel. A nyílt napoknak ezért is lenne fontos szerepe, hogy a leendő diák minél átfogóbb, részletesebb képet kapjon az adott szakmai képzésről. Természetesen ez nagyon nehéz, mivel rövid idő alatt nem lehet mindent megmutatni, de az informatikai képzés esetén

többször fordult már elő, hogy a szülő is és a gyermek is „játékosabb” időtöltésnek gondolta a képzést. A képzés elkezdésekor a játékos programozási ismeretek is már nehézséget vagy nem tetszést keltettek a diákban, ilyenkor jobb időben változtatni, mint kényszerből maradni.

Érdekes módon az általános iskolai pedagógus tanácsai nem bizonyultak megfelelően, pedig az adott tanár több éve tanítja a diákot és ismeri őt. Ennek okát abban látom talán, hogy a nyolcadikos diákok tanárai sincsenek megfelelően informálva a változásokról, így ők is nehezen tudnak tanácsot adni. De lehetséges ok még az is, hogy a szülői elvárás a gyermekkel szemben magasabb és nem veszi figyelembe az adott pedagógus véleményét, szakértelmét. Tapasztaltam már én is, hogy a diák nem tudott megfelelően beilleszkedni az osztályközösségbe, tanulmányait nehezen tudta teljesíteni, viszont egy szakiskolai váltással és megfelelő szakma választásával sikerült elvégeznie a diáknak a tanulmányait és dolgoznia. A szülő szerette volna, ha gyermeke érettségit és szakmát szerez, de a gyermek képességei és elképzelései nem találkoztak. A váltás után viszont sikerült a célt elérni, szakmát tanult és munkát talált. Sajnos ez nem mindig történik így, mivel nehéz a szülőnek és a diáknak is időben felismernie a váltási lehetőségeket.

Az intézmény tárgyi feltételei nem kaptak kiemelkedő értékelést, pedig az iskolában több informatika terem van, egy nagyon jól felszerelt új labor, szinte minden teremben okostábla áll rendelkezésre. Mégis a szülők értékelése nem volt kiemelkedő. A szöveges válaszoknál viszont igen: *„Jók az oktatás tárgyi és személyi feltételei (pl okoseszközök, illetve az ezeket használni tudó és akaró oktatók), odafigyelnek a tanulókra”*

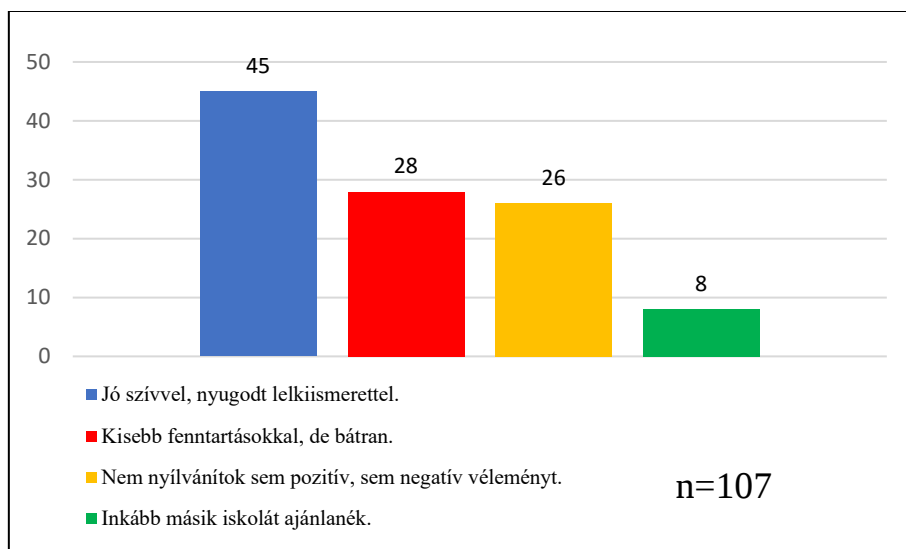
A tornaterem sajnos igen elavult és megkopott, ezt a szülők a szöveges értékeléseknél nem említették meg.

7. ábra: Miért választották ezt az iskolát?

A következő kérdésre, hogy ajánlaná-e az iskolát ismerősének elmondható, hogy pozitív eredmény jelent meg (8.ábra). A válaszadók közül 45-en jó szívvel, nyugodt lelkiismerettel, 28-an kisebb fenntartásokkal, de bátran ajánlaná az iskolát. A válaszadók közül 26-an nem szerettek volna véleményt nyilvánítani és 8-an inkább másik iskolát ajánlanának. Összeségében elmondható, hogy a szülők többsége elégedett és jó véleménnyel van iskolánkról. Ezt abból is látjuk, hogy sok testvérpár jár intézményünkbe és sokszor fordult már elő, hogy a szülő is az iskolába járt és gyermeke is. Örömmel tölt el, hogy a megkérdezettek közül 45-en úgy gondolják, hogy ajánlanák másoknak is az intézményt, ugyanakkor elgondolkodtat az a 8 fő, akik azon a véleményen vannak, hogy más iskolát ajánlanának. Kutatásom lehetséges folytatásaként

érdeemes lenne ezen utóbbi célcsoport véleményének okait feltárni. A vizsgálat fényt deríthetne olyan lehetséges okokra és gyengeségekre, amelyek kiküszöbölésével tovább növelhető az elégedettség.

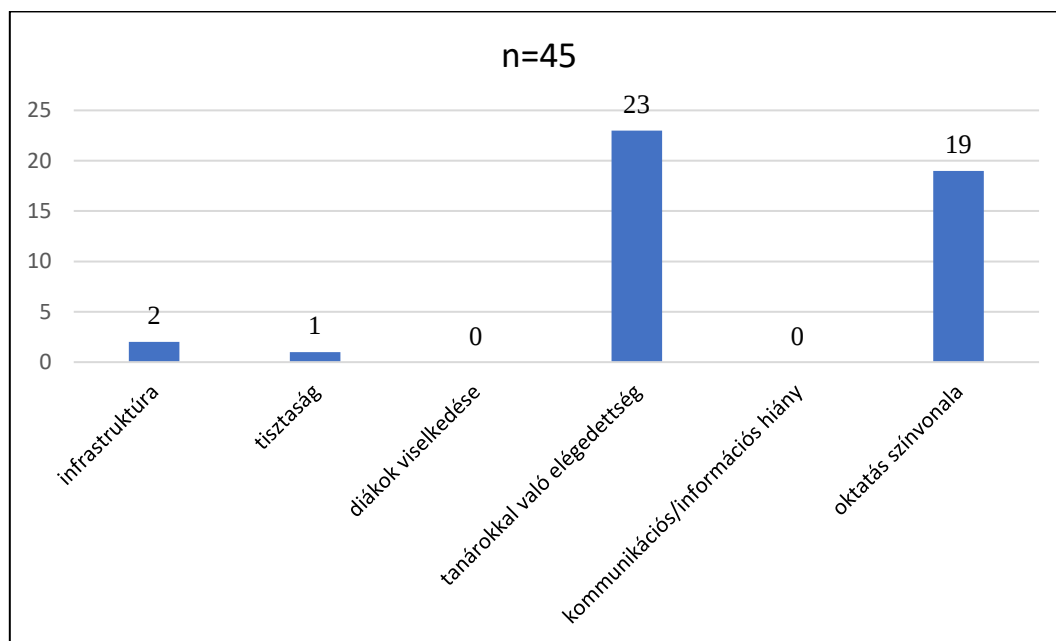

8. ábra: Miként ajánlaná az iskolát egy most iskolát választó ismerősének?

Arra kértem a kitöltőt, hogy az előző kérdésben (16.) adott válaszát kérem, indokolja meg röviden! Külön gyűjtöttem a pozitív, negatív és a semleges válaszokat. A legtöbb választ a pozitív csoportban olvashatjuk, viszont a negatív tartalmú válaszokból is érdemes néhányat elemezni, mint pl.: „*Némely tanár változtathatna tanítási módszerein*” esetében jó lett volna tudni részletesen a szülő véleményét. Testületünk tagjai rendszeresen módszertani továbbképzéseken vesznek részt, változatos oktatási módszereket alkalmaznak. Iskolánkban több éve bevezetésre került a projektoktatás is, kollégáimmal rendszeresen segítjük egymás munkáját, közös projekteket dolgozunk ki és törekszünk az újdonságokra is. Ez nem azt jelenti, hogy a frontális módon való tanítást ne alkalmazzuk, hanem különböző módszerek segítségével változatossá tegyük a tanórákat. A tanárok negatív minősítése is többször megjelenik. Sajnos matematika szakos tanárváltás az utóbbi években többször volt. Ezt a szülők is érzik és látják, hogy egy tanár szeptemberben elkezd az oktatást és novemberben már más tanítja a gyermeket. A tanárok sűrű cseréjéről, váltásáról sajnos nem tehetünk, a diákok fejlődésénél viszont megjelenik. A pozitív állítások is mind jó érzést keltenek, pl.: „*Ebbe az iskolába járt a férjem, én is itt érettségiztem. Lányom szereti az iskolát, ezért a most ballagó fiam is ide jelentkezett.*”

Ebből a véleményből jól látható, hogy a szülők is itt végeztek és gyermekeik is. Az ilyen vélemények sokkal többet jelentenek, mint egyéb jutalmak. A szülők és gyermekeik elismerése és szeretete őszinte és a lehető legjobb elismerés.

Az elemzéshez kategóriákba soroltam a válaszokat, amit a 9. ábrán láthatunk. A válaszadók közül a legtöbben a tanárokkal kapcsolatos véleményüket írták le.

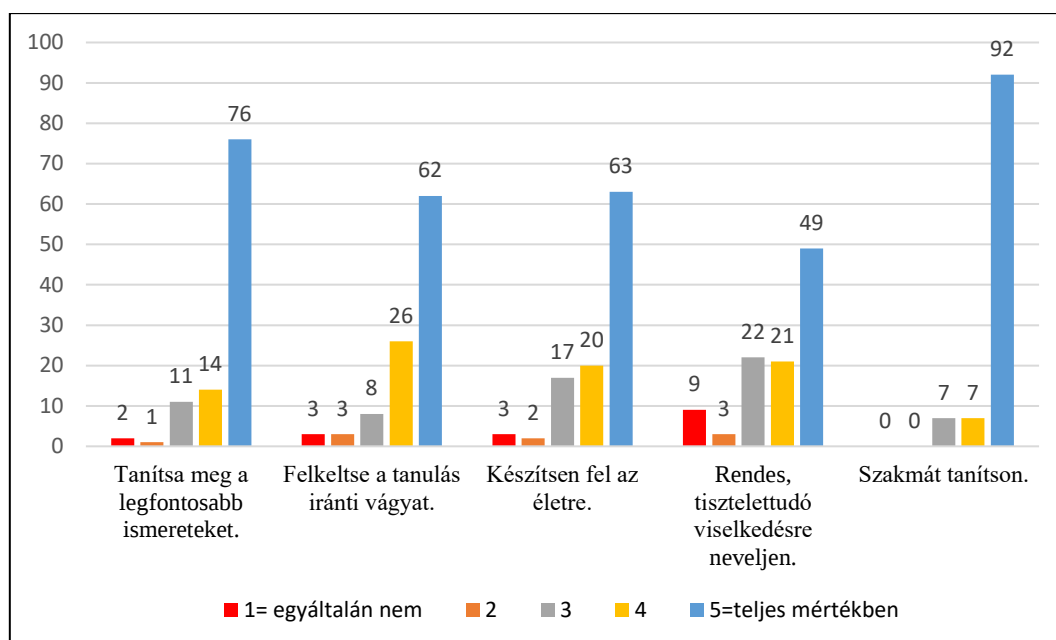

9. ábra: Az iskola ajánlásának indoklása kategóriákra bontva

4.2.3 Az intézmény működésével kapcsolatos vélekedések

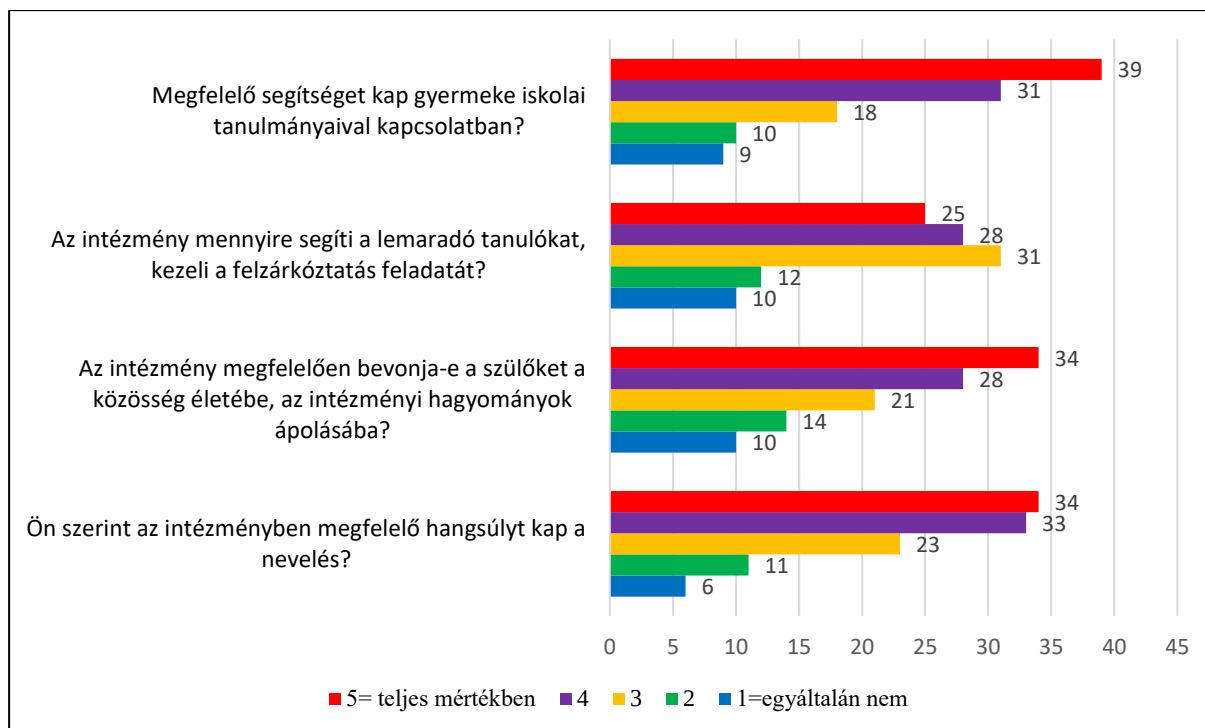
Az intézmény működésével kapcsolatos kérdésnél (10. ábra) a szülők a szakmai tanításra adták a legtöbb pontot, ami várható volt, hiszen a technikumi képzés az érettségi megszerzésére és a szakmai tudásra épül. Jól látszik, hogy fontosnak tartják azt is, hogy az iskola tanítsa meg a legfontosabb ismereteket is. A szülők fontosnak tartják és elvárják az iskolától azt is, hogy az életre készítse fel az iskola és felkeltse a tanulás iránti vágyat. A kapott válaszokból levonható tanulság, hogy az iskolának mind az öt válaszadási lehetőség fontos feladata és a szülő számít az iskolára ennek megvalósításában.

Az iskola vezetőségének a képzési kínálat felülvizsgálatakor érdemes lenne ennek a kérdésnek a részletes elemzésére kitérni, mivel a szülői elvárások ismeretében tud az iskola valós képet kialakítani.

10. ábra: Mi tartozik az iskola feladatai közé?

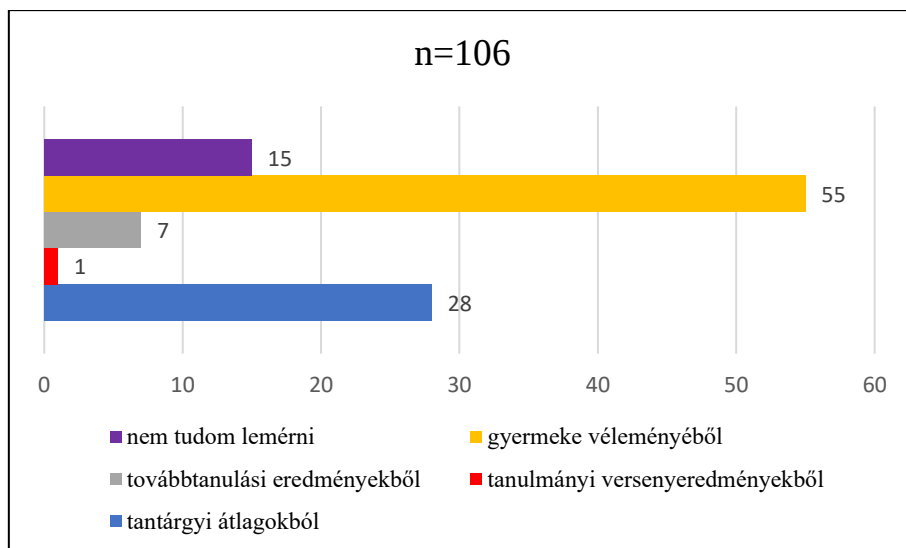
Arra a kérdésre, hogy az iskolának sikerült-e megvalósítania a következő kérdésekre a következő válaszok érkeztek (11. ábra). A legnagyobb eredmény a megfelelő segítséget kap a gyermek az iskolai tanulmányaival kapcsolatban jelent meg. Igaz a 107 válaszból ez csak 39 válaszadó értékelése. Hiába a legtöbb értéket kapott válasz, de ezen a téren még a pedagógusoknak változtatni kell. A második helyen végzett két kérdés: a szülői bevonódásra utaló és az intézményben megfelelő hangsúlyt kap-e a nevelés volt. Azok a szülők, akik ezekre a kérdésekre a lehető legtöbb pontot adták, valószínű pozitív tapasztalattal rendelkeznek és ezekben a kérdésekben kaptak segítséget már az iskolától. Szomorú vagyok, hogy a lemaradó tanulók felzárkóztatására kaptuk a legkevesebb megelégedést. Évek óta az iskola részt vesz különböző felzárkóztatást segítő programokon, pályázatokon. Jelenleg is vannak az intézményben mentor tanárok is, akik minden héten rendszeresen tartanak mentorálásokat. Ezek a foglalkozások korrepetálásról, felzárkóztatásról és különböző problémák megbeszéléséről szólnak. Mindig a diák igénye szerint, lehet csak pár perces beszélgetésre van szüksége, de inkább jellemző a tanulási problémák megoldása. Ez a segítségnyújtás lehet jelenléti és online formában is. Minden diák ismeri a mentorokat és saját maga választja meg, hogy kitől szeretne segítséget kérni. Az órarendben a diákok és a szülők is látják az adott tanár mentor óráit. Érdeemes lenne egy részletesebb kutatással kideríteni, hogy mi lehet ennek az oka, hogy a szülők nem a mentorálásra adták a legtöbb pontot.

11. ábra: A szülő véleménye szerint mennyiben sikerült megvalósítania az iskolának az alábbiakat?

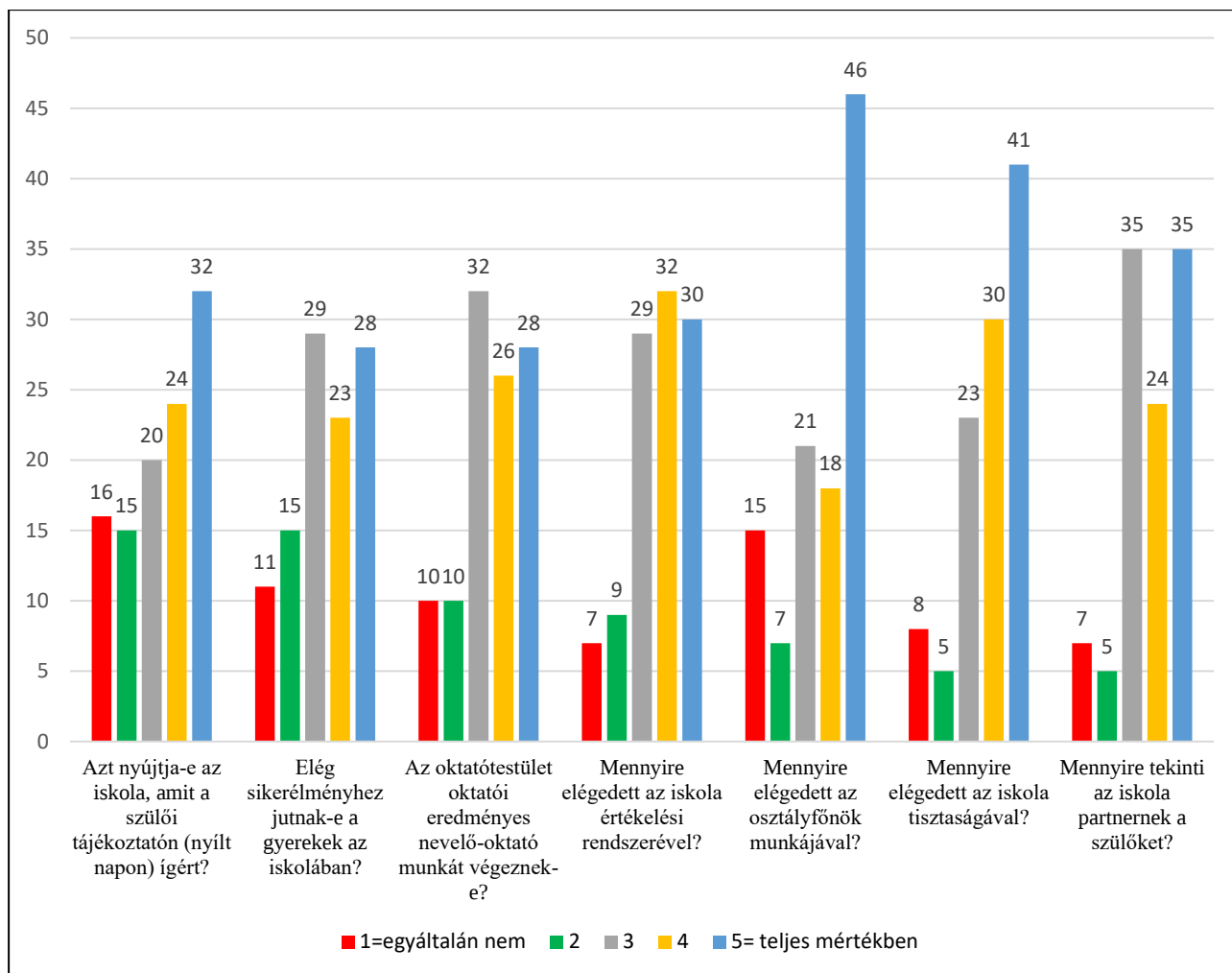
Az előző kérdéshez szorosan kapcsolódik a következő kérdés (12. ábra). A szülő csak akkor tud objektív képet alkotni az iskolai munkáról, ha látja az eredményeket vagy információhoz jut. Jól látható, hogy a legtöbb válaszadó a 107-ből 55 a gyermek véleményéből tájékozódik. Szerintem ez a lehető legjobb, mivel ez azt jelenti, hogy folyamatosan kommunikálnak egymással és a szülő odafigyel gyermeke iskolai tanulmányaira. A második helyen végzett a tantárgyi átlagokból válasz. Szomorú viszont, hogy a válaszadókból 15-en nem tudják lemérni az iskolai munka színvonalát. Valószínűsíthető, hogy nem jelennek meg az iskolai rendezvényeken, nem érdeklődnek gyermeküktől. Sajnálatosnak tartom és remélem, hogy erre a lehetőségre nem is érkezik jelölés. A tanulmányi versenyeredmények jelölése viszont lehetett volna több is, mivel az iskola média felületein szinte hetente jelenik meg hír versenyekről, helyezésekről, melyen tanulóink eredményesen helyt állnak.

A szülők teljesítményhez, tanuláshoz való viszonya, valamint a vélekedéseik a gyerek képességeiről, elvárásaik a gyerek iskolai teljesítményével kapcsolatban jelentős mértékben befolyásolják a gyerek vélekedéseit, érzelmeit és viselkedését, és ezeken keresztül az iskolai sikerességét is. Több kutatás kimutatta a magas szülői elvárások és a jó iskolai eredmények, a motiváltság, továbbtanulási szándék kapcsolatát (Yamamoto és Holloway, 2010).

12. ábra: Milyen módon tudja lemérni, értékelni az iskolában folyó szakmai munka színvonalát?

A következő kérdésnél (13. ábra) azt kértem a szülőktől, hogy 1-től 5-ig osztályozzák a következő állításokat. A legtöbb pontot kapott állítás az osztályfőnökkel kapcsolatos elégedettség kapott. A nyílt, szöveges válaszoknál sajnos negatív vélemények is megjelentek, de a 107 válaszadóból 46-an ötösrre értékelték az osztályfőnök munkáját. Erre a kérdésre a szülő a választ leginkább gyermeke véleményéből tudja megítélni. Az iskola tisztaságára a második legtöbb pont érkezett. Itt is elmondható, hogy a szöveges válaszoknál negatív vélemények is megjelentek. Szinte mindegyik állításnál az ötös osztályzás kapta a legtöbb pontot. Az első kérdésre, hogy az nyújtja-e az iskola, amit a szülői tájékoztatón ígért 16-an és 15-en egyest vagy kettes értéket adtak. Ebből fontos lenne levonni a tanulságot, hogy az iskola bemutatásánál, nyílt napokon minél realisabb képet alkossunk meg magunkról. Sokszor lehet a szülőktől vagy a diákoktól olyan kérdést hallani, hogy miért nem használunk az informatika órákon robotokat vagy virtuális szemüveget vagy egyéb eszközöket, amiket a nyílt napokon bemutattunk. Ugyanígy megkérdezik, hogy a belügi képzésen miért nincs kutyás képzés, mint a nyílt napon láthattak. Teljesen jogos kérdések ezek, az iskola vezetésétől sajnos ezekre nem érkezett válasz. Viszont erre a kérdésre jeles értékelés érkezett 32 szülőtől. Egyformán közepes és jeles értékelést kapott az iskola és a szülő partneri kapcsolata. Arra, hogy az iskola tanárai eredményes nevelő-oktató munkát végeznek-e közepes értékek jelentek meg többségben. Itt várható lett volna a négyes vagy ötös értékelés többsége. Itt szintén javításra, változásra van szükség.

13. ábra: Iskolával kapcsolatos elégedettség értékelése

A kérdőív következő kérdései nyílt kérdéseket tartalmaztak. A válaszokat nem tettem kötelezővé, ezáltal sokkal kevesebben fogalmazták meg véleményüket. Előfordult az is, hogy ahol nem volt véleménye ott a nincs feliratot vagy egy kötőjelet írt be a válaszadó, ezeket az ismétlődő válaszokat a táblázatban összesítettem és a szám ezt mutatja meg. Sok esetben jól eső, pozitív, elégedett választ írtak be, de volt igen kritikus, adott tanárt könnyen beazonosítható válasz is. Volt olyan vélemény is, ami egy egyszerű „jó” válasszal lett elintéztve. Mivel minden választ komolyan kell kezelni, ezért a negatív hangvételű, kritikát megfogalmazó válaszoknál tanulságot kell levonni. Mivel a kérdőív eredményeit az iskola vezetősége is látni fogja, ezért bízom benne, hogy ez így is fog történni.

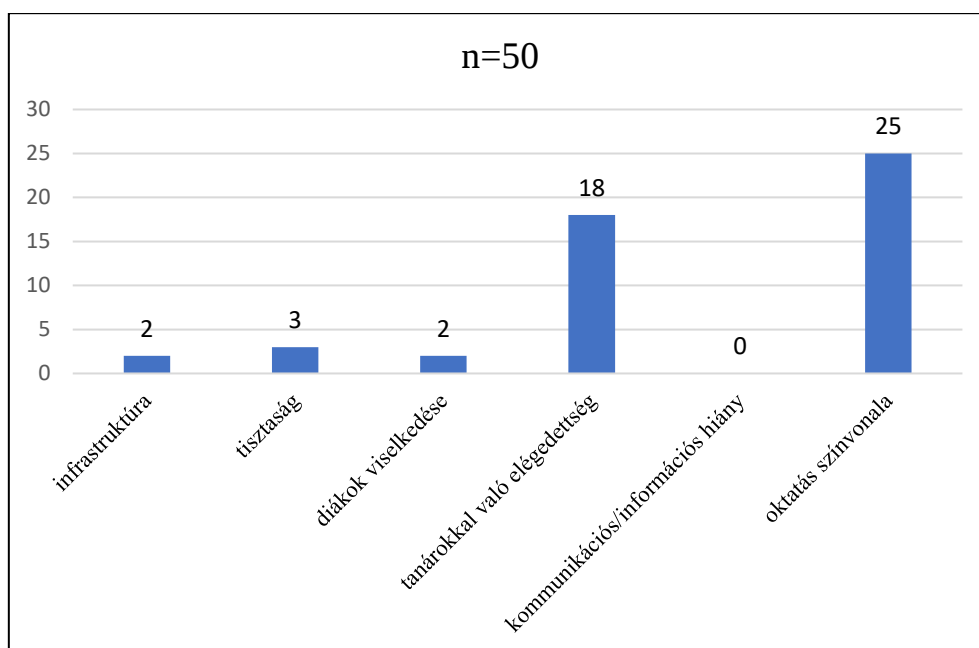
A kapott szöveges válaszokat szerettem volna egy szófelhő generátorban is megjeleníteni, de mivel nem csak egy szavas válaszok születtek, ezért a mondatokat nem tudja ugyanúgy kezelni, ezért ettől eltekintettem.

A negatívumok, hiányok és változtatási javaslatok szorosan összefüggenek, a válaszokat ebben az esetben nem lehet szétválasztani egymástól. A válaszadók véleményéből jól látszik, hogy valószínű, ha minden szülő kitöltötte volna a kérdőívet, hasonló válaszok érkeztek volna.

A kérdésekre kapott szöveges válaszok megerősítettek abban, hogy az iskolában megfelelő nevelő, oktató munka folyik. A szülők elégedettsége a beiratkozó elsősök számában is megjelenik. A következő nyílt kérdésnél azt kértem, hogy adjon szöveges választ az alábbi kérdésre! Mivel elégedett Ön leginkább az iskolával kapcsolatban? Erre a kérdésre 55 elégedett válasz érkezett. Szinte mindegyik más és más területet érint. Többször megjelenik a kollégák elismerése és az oktatás minősége is.

Negatív válaszok a kérdés jellegéből nem jelentek meg, egy semlegesnek mondható válasz volt csak: „Nincs ilyen”.

A 14. ábrából jól kiolvasható, hogy a válaszadók többsége az oktatás színvonalával és a tanárokkal vannak leginkább megelégedve.

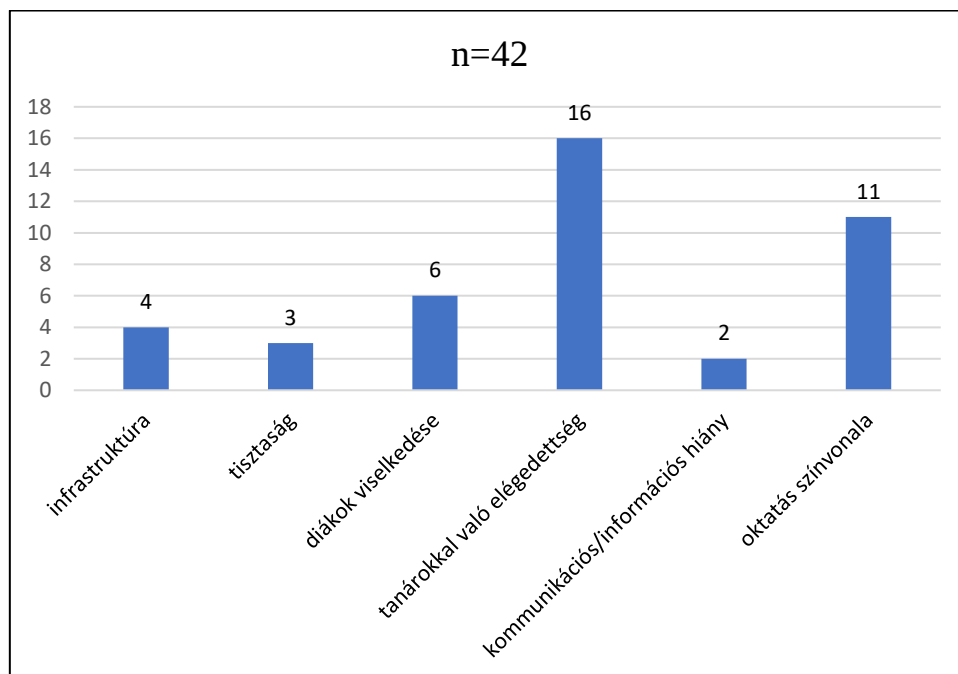
14. ábra: Mivel elégedett leginkább az iskolával kapcsolatban?

A következő nyílt kérdésben azt kértem, hogy adjon szöveges választ az alábbi kérdésre: Mivel elégedett Ön legkevesbé az iskolával kapcsolatban? A válaszokat a 15. ábrán látjuk.

A kapott válaszok száma 44. Elég változatos témákban írtak a szülők. Többször megjelennek a tanárokról vélemények elég elmarasztalóan. Ezek az elmarasztalások lehetnek személyes sérelem miatt is, de feltételezhetjük a realitást is. Megjelenik a tisztaság hiánya is, pedig iskolánkról eddig ez nem volt jellemző. Takarítva minden nap, rendszeresen és alaposan van, eddig nem

volt panasz rá, valószínű a szülő véleménye valami okból torzult. A dohányzás már régi probléma és sajnos nem tudunk elég sikerrel harcolni ellene. Az vallom, hogy a tanárnak sem szabadna dohányoznia, mert a példamutatás ebben is meg kellene, hogy nyilvánuljon. Minden felnőttnek saját joga, hogy döntsön dohányzási kérdésben is, de szerintem munkaidőben, iskola területén nem szabadna a pedagógusoknak sem dohányoznia. Rendszeresen tartunk egészséges életmód előadásokat, dohányzás ellenes témában is, de az utóbbi időben már sokkal nagyobb problémát okoz a különböző „e-cigi” használata is.

A válaszadók legkevésbé elégedettek a tanárokkal és az oktatás színvonalával. A diákok viselkedése is megjelenik, ami feltételezhetően az iskoláról kialakított képből értelmezhető. Az infrastruktúrára és a tisztaságra is érkezett elégedetlen válasz.

15. ábra: Legkevésbé elégedett válaszok kategóriái

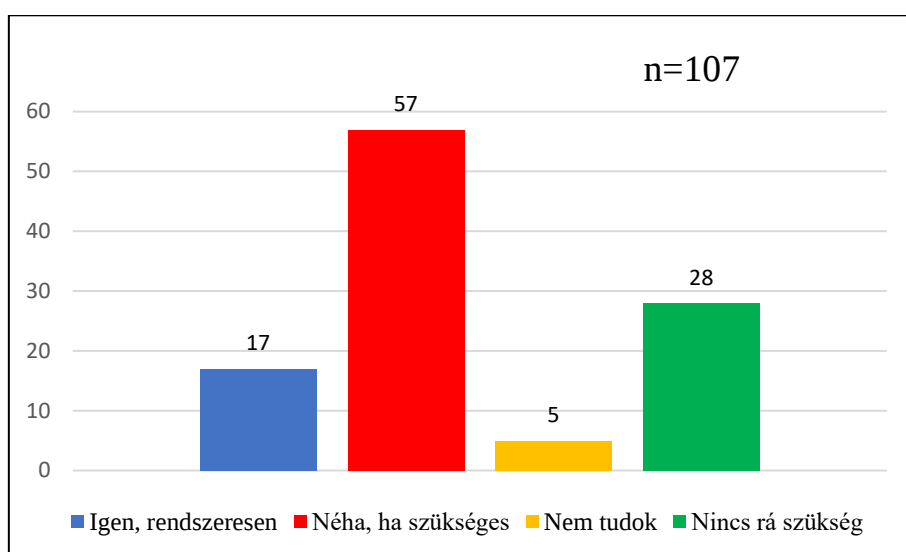
4.2.4 Tanulmányokkal kapcsolatos információk

Arra a kérdésre, hogy szokott-e segíteni gyerekének a tanulásban (16. ábra) a válaszadó szülők közül 57-en néha, ha szükséges segít a gyermekének, 28-an válaszolták azt, hogy nincs rá szükség. Ezt lehet úgy is értelmezni, hogy a gyermek jól tanul, nincs szükséges segítség, de lehet úgy is értelmezni, hogy nem annyira fontos a tanulmányi eredménye a gyermeknek és megelégszik a szülő az adott eredménnyel. Rendszeres segítséget nyújt a válaszadó szülőkből 17 fő, és csak öten válaszolták azt, hogy nem tudnak segíteni. Szerintem a nem tudnak segíteni válaszadók inkább arra gondoltak, hogy sok szülő kényszerül külföldi munkára, ezáltal nem tud rendszeresen részt venni a gyermek tanulási folyamatában. Ugyanakkor a válaszadó szülők

közül 10-en általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, tehát az öt fő, akik nem tudnak segíteni irányulhat erre is, hogy nem rendelkeznek a szükséges ismeretekkel. Előfordulhat az is, hogy a kitöltők közt húsz fő 50 év feletti életkorú, tehát régen járt iskolába, ismeretei „elhalványultak” az évek alatt.

Az iskolában működő korrepetálásokkal, fejlesztő foglalkozásokkal, versenyre való felkészítéssel és tehetséggondozással igyekszik az iskola minél több segítséget megadni a diákoknak a tanulásban.

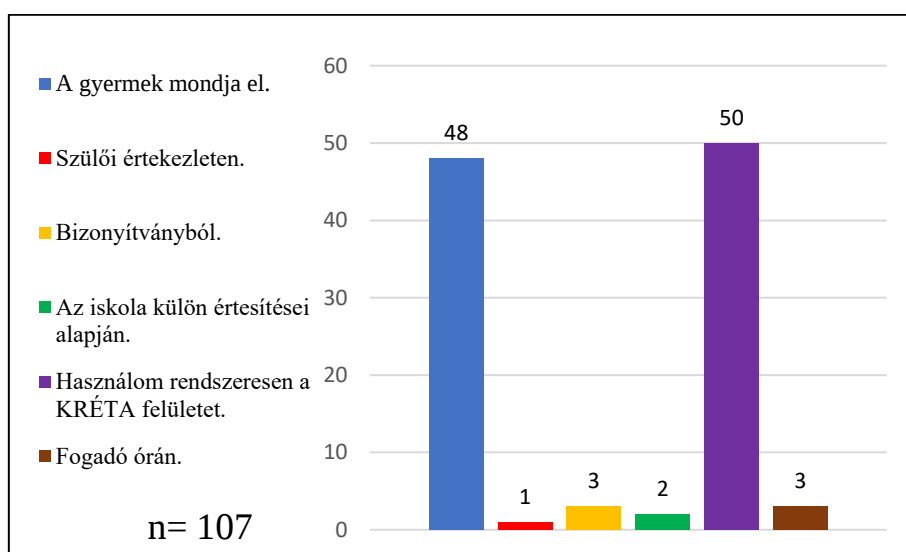
A szülői bevonódási formák közül a diák iskolai teljesítményét leginkább az otthoni tanulás támogatása befolyásolja (Kathyné és Nagy, 2017).

16. ábra: Szokott-e segíteni gyermekének a tanulásban?

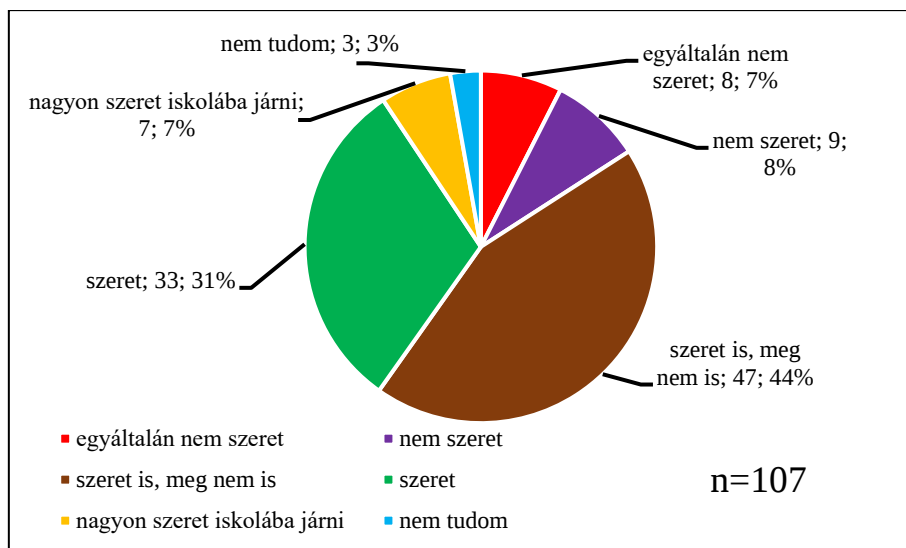
Honnan értesül gyermeke tanulmányi eredményeiről? A kérdés válaszaiból kiderül, hogy a legtöbb szülő a KRÉTA-ból értesül a gyermeke tanulmányi eredményeiről, és nagyon kis különbséggel a második helyen a gyermekétől tudja meg az eredményeket (17.ábra). A második hely eredménye számomra pozitív, mivel a válaszadó 107 szülőből 48 rendszeresen beszélget és informálódik gyermekétől a tanulmányairól. Érkezett válasz nagyon kevés számban a fogadó órai és a bizonyítványból válasza is. Ez igen kevés, viszont elgondolkodtató, mivel ebből az vonható le, hogy nincs megfelelő kapcsolat a szülő és gyermeke között. A két válaszadó szülő azt jelölte be, hogy az iskola külön értesítései alapján értesül a tanulmányi eredményekről. Az iskola akkor küld értesítő üzenetet, ha a diák bukásra áll, sok hiányzás miatt kevés érdemjeggyel rendelkezik, fegyelmi vétsége van vagy dicséretben részesül. Nehéz a szülővel való közös

együttműködés, ha a diák tanulmányairól nem értesül máshonnan, csak, ha értesítőt kap az iskolától. Ugyanez az eredmény látható a szülői értekezletre adott egyetlen válaszából is.

17. ábra: Honnan értesül gyermeke tanulmányi eredményeiről?

Arra a kérdésre, hogy mennyire szeret gyermeke iskolába járni, a középérték igazolódott be (18. ábra). A válaszadók közül 47-en állították, hogy szeret is meg nem is. Ez egy érdekes kérdés volt, mert itt az eredményekből azt lehet látni, hogy a szülő ismeri gyermeke érzéseit az iskolával kapcsolatban. Reális képpel rendelkezik és odafigyel gyermekére. Elmondható, hogy a többség pozitív választ adott és a nem szeret, egyáltalán nem vagy nem tudja csak 20 válaszadónál volt vélemény. Ha a diákokat kérdezném meg, hogy szeretnek-e iskolába járni, sajnos kivétel nélkül azt válaszolnák, hogy nem. Indoklást már nehezebben adnának, de rendíthetetlenül állítanák a nemleges választ. A szülők már a gyermekek otthoni megnyilvánulásaiból vonták le a következtetést és adták meg a válaszaikat. Ha a diákok szeretnek vagy többnyire szeretnek iskolába járni, akkor elmondható, hogy kollégáimmal jó úton vagyunk, jól dolgozunk.

18. ábra: Mennyire szeret gyermeke iskolába járni?

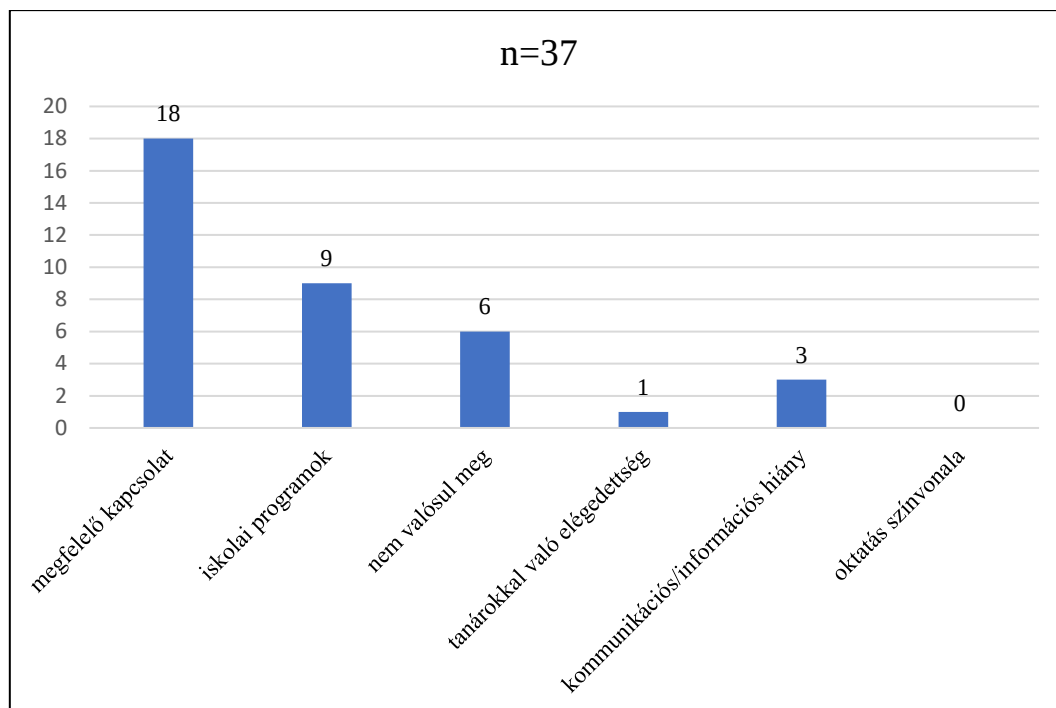
4.2.5 Pedagógusok és szülők együttműködése

Nyitott kérdés segítségével próbáltam meg feltérképezni, hogy a szülők milyen segítséget várnának a pedagógustól. Az 57 szöveges válaszból kiderül, hogy a többség a tanítás módjában várna segítséget, magyarázatban vagy korrepetálásban. Ezek természetesen megoldhatók, ebben a tanévben is több lehetősége van a diákoknak erre. Érdeemes lenne a diákokat is megkérdezni, felmérni az igényeket, hogy milyen segítséget vagy miben kérnének segítséget.

Az együttműködésre utaló kérdés arra irányult, hogy a válaszadó szerint, milyen területeken valósul meg a pedagógusok és a szülők együttműködése?

Az együttműködésre irányuló kérdésekre összesen 43 válasz érkezett, melyből 33 pozitív jellegű. Többsége a kapcsolattartás módjával és a kommunikációval van megelégedve. A tanító tanárok és osztályfőnökök munkája iránt is elégedett válaszok érkeztek. A negatív, elmarasztaló válaszok száma négy, melyek szintén további vizsgálatra szorulnának.

A válaszokat kategóriákra bontva megállapítható, hogy a szülők szerint az együttműködés 18 esetben a 37-ből megvalósul. Kilenc válaszadó szerint az iskolai programok segítségével sikerül megvalósítani az együttműködést. A válaszadók közül 6 fő úgy ítéli meg, hogy sajnos nem valósult meg és a 3 válaszadó, akik a kommunikáció hiányával elégedetlenek is ide sorolhatók. A szülők közül egy fő volt, aki a tanárokkal hozza összefüggésbe a sikertelenséget.

19. ábra: Pedagógusok és szülők együttműködése kategóriákra bontva

Az utolsó kérdésben lehetőséget biztosítottam a szülőnek arra, hogy amennyiben van olyan észrevétele, javaslata, ami nem szerepelt a kérdőívben, akkor jelezze!

Erre a kérdésre 21 válasz érkezett. A válaszokból látszik, hogy már az előző kérdéseknél hasonló válaszok jelentek meg. Érdekes ezeket a válaszokat is megbeszélni a tantestülettel és mint a többi esetben is, megpróbálni javítani.

Sokkal jobban kellene az empátiát fejleszteni a gyerekekben egymással szemben, több közösségi programot (ami nem csak a sportról szól)	
Nincs	14
Van egy-két pedagógus, aki jobb lenne ha másik pályát választana. Mindenkinek jobb lenne.	
Mondjunk hiányzás esetén a bepótolható legyen az órai munka a Classromba.	
Több figyelem a nem papír forma neveléssel ellentétben, több segítség	
Jó lenne, ha lehetne órát látogatni.	
Budapest iskolában hogyan fog érettségizni ha az informatika tanár nem tart órát	
A tanárok miért dohányozhatnak kint a gyerekekkel?	

4.3 A vizsgálat következtetései

A kérdőívre kapott válaszok mennyiségét megfelelőnek ítélt meg, a válaszadó szülők gyermekeinek évfolyam szintű megoszlása megfelel az iskolai adatoknak. Teljesen valós képet akkor kaptam volna, ha mindenki kitölti a kérdőívet, de mint már említettem dolgozatomban

ennek okát abban látom, hogy a szülők „elfáradtak”, mivel rendszeresen kapnak kérdőíveket, pályázati felhívásokat az iskola vezetőségétől vagy az iskola fenntartójától.

Dolgozatomban a kutatás céljából kitűzött kérdésekre próbáltam meg válaszokat keresni. Kérdőíves módszert alkalmazva kaptam a szülőktől válaszokat elvárásaikról, véleményükről. Általános nézet, hogy az iskola feladata a tanítás, az ismeretátadás, a tisztelettel való viselkedésre nevelés, a tanítás iránti vágy felkeltése és az életre való felkészítés. Kérdőívemben az egyik kérdés pontosan erre irányult. Itt megállapítható volt, hogy a szülők elvárásai egyértelműek és reálisak többnyire.

Arra szerettem volna megtalálni a választ, hogy a résztvevőknek milyen elvárásaik vannak és vannak-e kapcsolódási pontok közöttük? Fontos kérdés ugyanakkor az is, hogy az elvárások ismeretében hogyan javítható a tanulás-tanítás minősége? Elvárása minden résztvevőnek van, de ezek reálisak-e? Mennyire valósak és reálisak a szülői elvárások? Hogyan értékeli a szülők az iskolával való kapcsolatot? Megfelelő-e a tájékoztatás, eljutnak-e az információk időben hozzájuk? Miért választják gyermeküknek az iskolát és a képzést?

A kapott válaszokból a szülők végzettsége, kora, neme, állandó lakhelye fontos információt tükrözött, hiszen a szülői elvárások pontos ismeretéhez szükséges a szülőket is ismerni.

A szöveges válaszokból látszik, hogy többségük elégedett az iskolával, az iskolaválasztási szempontjaik, eredeti elképzeléseik megvalósultak. A negatív válaszok, kritikák is megfontolással kell, hogy szolgáljanak, fontos azokat is az iskola vezetőségével és tantestületével ismertetni és javítani. Természetesen a válaszadók közül lehetnek egy-egy pedagógus irányába elégedetlenek a szülők, de ezeket a problémákat, remélem idővel sikerül rendbe hozni. A kritikák esetében lehet, hogy jobb lett volna, ha vissza lehetne keresni, hogy melyik pedagógust dicsérik vagy melyiket marasztalják el a szülők. Kivel elégedetlenek kevésbé. Viszont elképzelhető, hogy ha az osztályt is kértem volna megjelölni a kérdőívben nem csak az évfolyamokat, akkor kevésbé őszinte válaszok érkeznek. Mivel az eredményeket oktató testületi megbeszélésen ismertetni fogom, ezért bízom benne, hogy az osztályfőnökök a lehetséges problémákat meg fogják tudni beszélni a szülőkkel szülői értekezleten vagy fogadó órán.

Az építő jellegű kritikákat biztos át fogja gondolni minden érintett és lehetőségeihez mérten igyekezni fog javítani a hibákon, hiányosságokon.

Arra a kérdésre, hogy miért fontos a szülő elvárásait ismerni? Azt tudnám röviden elmondani, hogy a szülő véleményét, elvárásait ismerve javítható az iskolai eredményesség. A szülők részvétele nemcsak az iskolai eredményességre hat, hanem a diákok iskolához fűződő attitűdjére, a tanulásra fordított időre és az iskolai magatartásra is. Ezért tartottam fontosnak megkérdezni, hogy a szülők szerettek-e iskolába járni.

Összegzésül elmondható, hogy a pedagógus és a szülő közötti együttműködés hasznos, mert fejleszti a diákok tanulásának segítségét. Az iskolában bemutatott jó gyakorlatok is több célt szolgálnak, melyek között igen fontos a szülő bevonása is, akár közvetlen, akár közvetett módon. Ok-okozati kapcsolat mondható el a szülők, diákok és pedagógusok között. A szülők általában elégedettek az iskolával, elismerik a tanárok munkáját. A tanároknál a saját tanári hatékonyság érzete erősebbé válik, mert a saját tanítási képességeit pozitívabban látja. Egy jó partneri kapcsolatban a tanár jobban megérti a diákok egyéni tanulási szükségleteit, támogatja fejlődésében. A szülők viszont nagyobb hajlandóságot mutatnak a bevonódásra, ha érzik, hogy a pedagógusok támogatják benne őket. Sajnos vannak olyan szülők is, akik bármilyen okból kifolyólag nem tudnak, vagy nem akarnak részt venni gyermekük iskolai életében. Ezek az okok lehetnek a munkájukkal kapcsolatosak (pl. több műszakos munkarend, távoli munkavégzési hely), vagy régi kellemetlen iskolai élmények, gyengébb iskolai teljesítményre utaló emlékek, kevésbé szimpatikus tanár felidézése is. A jó partnerkapcsolat kialakítását fontos célul kell kitűznie a pedagógusnak, de a szülőkhöz hasonlóan náluk is lehetnek nehézségek, melyek elsősorban a tanári képességek hiányában érezhetők. Fontos, hogy a tanár felismerje a szülői bevonódás fontosságát, ami nagy erőfeszítést kíván. Nehéz sokszor megoldani a napi tanórákra való felkészülés, diákok mentorálása, iskolai programokra való felkészülés, adminisztrációk sokasága, továbbképzések és egyéb iskolai elfoglaltságok mellett. Ezért szerintem az iskolai jó gyakorlatok megrendezése nagyban segítséget nyújt a résztvevőknek, megkönnyíti a kapcsolattartást, kommunikációt.

5. Összegzés

Diplomadolgozatom témája a szülői elvárások vizsgálata egy dombóvári középiskolában. A szülő és iskola kapcsolatával foglalkozó szakirodalmak áttekintését követően bemutattam a vizsgálat helyszínéül szolgáló intézményt, valamint ismertettem a szülők bevonását célzó jó gyakorlatokat, melyeket iskolánkban alkalmazunk.

A célom az volt, hogy kérdőíves kutatás segítségével megvizsgáljam, hogy a szülők milyen elvárásokat támasztanak középiskolánkkal szemben és ezzel összefüggésben az alábbi kérdések megválaszolása: az elvárások ismeretében hogyan javítható a tanulás-tanítás minősége? Mennyire tekinthetők valósak, reálisnak a szülői elvárások? Hogyan értékelik a szülők az iskolával való kapcsolatot? Megfelelő-e a tájékoztatás, eljutnak-e az információk hozzájuk? Miért választják gyermeküknek az iskolát és a képzést? A kérdőívet a KRÉTA segítségével küldtem ki a szülőknek, a válaszadók anonimitását biztosítottam. A kérdőívet összesen 107 fő töltötte ki.

Az eredmények azt mutatják, hogy a szülők többsége elégedett az iskolával, az iskolaválasztási szempontjaik, eredeti elképzeléseik megvalósultak, továbbá elismerik a tanárok munkáját és nyitottak az együttműködésre. A kisszámú negatív válaszok, kritikák is megfontolásra kell, hogy szolgáljanak, fontos azokat is az iskola vezetésével és tantestületével ismertetni és javítani. A szülők véleményét, elvárásait megismerve javítható az iskolai eredményesség. A szülők részvétele nemcsak az iskolai eredményességre hat, hanem a diákok iskolához fűződő attitűdjeire, a tanulásra fordított időre és az iskolai magatartásra is.

Legfontosabb általános eredményeknek az iskolaválasztás szempontjai és az intézmény működésével kapcsolatos vélemények bizonyultak. A nyílt kérdésekre kapott válaszokból is megállapítható, hogy a szülők a gyermekeiken keresztül valós képet alkotnak az iskoláról. Az is megállapítható a vizsgálatból, hogy a pedagógusok és szülők között többnyire egyetértés van és a kommunikáció valamely formájával kapcsolatot tudnak tartani.

Dolgozatom készítése során sok olyan ismeretre, információra kaptam választ, ami segíti a munkámat. Eddig is törekedtem a szülőkkel a megfelelő kapcsolat kiépítésére, de ebben a vizsgálatban megerősítést és visszajelzést kaptam munkámról. Az építő jellegű kritikákat a fejlődés és az oktatás minőségének javítása miatt alaposan meg kell fontolni. Szeretném a kérdőívet a következő tanévben is kitölteni a szülőkkel.

Gondolataim zárásaként szeretném leírni, hogy kutatásommal szerettem volna egy reális véleményt kapni az iskolában lévő munkánkról. Remélem a vélemények megismerésével sikerül továbblépni, fejlődni és javítani a munkánkat.

IRODALOMJEGYZÉK

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv> [letöltés: 2023. január 07.]

A pedagógiai kutatás fajtái (internet)

Forrás: http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/hunline_pedpszi/16_pedagogus_mester-seg/1023_a_pedagogiai_kutats_fajti.html [letöltés: 2023. január 11.]

Az Apáczai Csere János Szakközépiskola jubileumi emlékkönyve, Dombóvár, 2002.

Bacskai Katinka (2020): Az iskola és a család kapcsolata

Forrás: https://epa.oszk.hu/02900/02943/00084/pdf/EPA02943_kapocs_2020_2_013-022.pdf
[letöltés: 2023. február 21.]

Békési Kálmán (2009): Tanulási környezet – a diákok szemével

Forrás: <https://ofi.oh.gov.hu/tanulasi-kornyezet-diakok-szemevel> [letöltés: 2023. február 01.]

Bencéné Fekete Andrea (2012): Egész napos iskola – mit várnak a szülők? In: Képzés és gyakorlat Neveléstudományi folyóirat tanulmány

Forrás: http://www.trainingandpractice.hu/?q=hu/kepzes_es_gyakorlat/content/866583430
[letöltés: 2022. november 10.]

Borbándiné Szőcs Zsuzsanna (2016): A szülői és az iskolai elvárások diszharmóniája.

Forrás: <http://www.altisk-eharaszt.hu/A%20szuloi%20es%20az%20iskolai%20elvarasok%20diszharmoniaja.pdf> [letöltés: 2022. november 12.]

F. Lassú Zs, Podráczky J., Glauber A., Perlusz A., Marton E. (2012): Nemzetközi kutatások a szülői részvétel hatásáról. In: Podráczky J. (szerk.): Szövetségben - Tanulmányok a család és az intézményes nevelés kapcsolatáról. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

Forrás: <http://mek.oszk.hu/11300/11368/11368.pdf> [letöltés: 2023. január 10.]

Felleginé Takács A. (2004): Problémás tanulók, okok és megoldási javaslatok. In: N.Kollár K. és Szabó É. (szerk.) Pszichológia pedagógusoknak. Budapest: Osiris Kiadó

Füle S. (1984): A szülők és az iskola. Budapest: Hazafias Népfront–Tankönyvkiadó Vállalat

Györgyi Z.–Junghaus I. (1991): Budapesti szülők véleménye az iskoláról, az iskolai szolgáltatásokról és a tájékoztatásról. Budapest: Oktatókutató Intézet

Imre Anna (2002): Szülők és iskola

Forrás: https://folyoiratok.oh.gov.hu/sites/default/files/article_attachments/imre_a_2002_031_0.pdf [letöltés: 2023. február 10.]

Kathyné Mogyoróssy Anita, Nagy Beáta Erika (2017): A szülők és pedagógusok kapcsolattartásának mintázatai, Debreceni Egyetem

Forrás: https://epa.oszk.hu/01500/01551/00102/pdf/EPA01551_educatio_2017_04_657-668.pdf [letöltés: 2022. december 14.]

Kontra József (2011): A pedagógiai kutatások módszertana, Kaposvár: Kaposvári Egyetem

Kozma-Vízkeleti Dániel (2019): A pedagógusok, a szülők és a diákok elvárásairól. Felelős Szülők Iskolája

Forrás: <https://felelosszuloiskolaja.hu/oktatas/a-pedagogusok-a-szulo-es-a-diakok-elvarasairol> [letöltés: 2023. január 21.]

Lannert Judit, Szekszárdi Júlia (2015): Miért nem érti egymást szülő és pedagógus? Iskola-kultúra, 25.évfolyam, 2015/1. szám

Forrás: <http://real.mtak.hu/34840/1/02.pdf> [letöltés: 2022. december 10.]

Marton Eszter (2019): A szülő és az iskola kapcsolata, szerepe a sikeres együttnevelés megvalósításában, Doktori (phd) disszertáció

Forrás: https://ppk.elte.hu/dstore/document/155/Marton_Eszter_disszertacio.pdf [letöltés: 2022. december 04.]

Marton Eszter (2016): Mit hoztam, mit vinnék? A szülők iskolával kapcsolatos elvárásai. In: Tóth Péter-Holik Ildikó (szerk.): Új kutatások a neveléstudományokban. Bp.ELTE Eötvös Kiadó, 165.p.

Forrás: https://www.eltereader.hu/media/2016/12/UKN_2016_WEB.pdf [letöltés: 2023.február 13.]

Meggyesné Hosszu Tímea: A tanulásban akadályozottak pedagógiájának komplex megközelítése. Forrás: http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/A_tanulasban_akadalyozottak/731_tletek_a_tanulsi_krnyezet_optimlis_kialaktshoz.html [letöltés: 2023. január 24.]

Nagné Hegedűs A. (2017): Az éhatékonyság vizsgálata tipikus fejlődésű és intellektuális képességzavart mutató tanulók körében doktori disszertáció. ELTE Doktori Iskola Budapest

Ollé János (2006): Az iskola, mint szervezet. Budapest: Bölcsész Konzorcium

Ráczné Török Erzsébet, Virág Krisztina (2019): A gyermekek iskolai sikeressége és a szülői nevelés összefüggései

Forrás: <http://csmps.hu/wp-content/uploads/2019/07/A-gyermekek-iskolai->

[sikeress%C3%A9ge-%C3%A9s-a-sz%C3%BCI%C5%91i-nevel%C3%A9s-%C3%B6sszef%C3%BCgg%C3%A9sei.pdf](#) [letöltés: 2023. január 11.]

Szabó Ákosné (1998): Szegénység és iskola. Kor és kórkép a tanulásban akadályozott népesség iskoláztatásáról. Budapest: Trezor Kiadó

Forrás: <http://mek.oszk.hu/09500/09534/09534.pdf> [letöltés: 2023. március 13.]

Szabóné Szőke Zsuzsanna (2014): A szülők és az iskola kapcsolata. Dombóvár

Forrás: <https://journal.uni-mate.hu/index.php/asc/article/view/342/1068> [letöltés: 2023. január 11.]

Szőke Sándor (1996): Dombóvár évkönyve. Dombóvár: Magánkiadás

TMSZC Apáczai Csere János Technikum és Kollégium SZMSZ

Forrás: <https://apaczai.tmszc.hu/dokumentumok> [letöltés: 2023. február 11.]

Tóth Judit (2017): A szülőkkel való kapcsolattartás és kapcsolatkezelés problematikája. Miskolc

Forrás: <http://midra.uni-miskolc.hu/document/26030/21354.pdf> [letöltés: 2023. január 11.]

Tuza Tibor (2011): Mit vár el a szülő? Módszertani közlemények, 51. évf. 1. szám. pp. 7-10.

Forrás: http://acta.bibl.u-szeged.hu/29045/1/modszertani_051_001_007-010.pdf [letöltés: 2022. november 10.]

Vári P. (2003): PISA vizsgálat. Budapest: Műszaki Könyvkiadó

Yamamoto, Y., Holloway, S.D. (2010): Parental Expectations and Children's Academic Performance in Sociocultural Context. Educ Psychol Rev 22:189–214.

MELLÉKLETEK

Szülői elégedettségi kérdőív

Tisztelt Szülő(k)!

Kazay Livia vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Neveléstudományi Intézet mesterszakos végzős hallgatója. Kutatásomban a TMSZC Apáczai Csere János Technikum és Kollégiummal kapcsolatos szülői elvárásokat szeretném vizsgálni.

Kérem, segítse kutatásomat a kérdőív kitöltésével!

A kérdőív kitöltése teljesen anonim és önkéntes módon történik. A kapott eredményeket, adatokat csak és kizárólag a kutatásomban használom fel.

Köszönöm segítségét!

*Kötelező

1. 1. Az Ön neve: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ nő
☐ férfi

2. 2. Az Ön életkora: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ 40 év alatti
☐ 40 – 50 év közötti
☐ 50 év fölötti

3. 3. A kérdőív kitöltője: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ anya
☐ apa
☐ szülők együtt
☐ nagyszülő
☐ gondviselő

4. 4. A kérdőív kitöltő iskolai végzettsége: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Általános iskola
☐ Szakképző iskola
☐ Érettségi
☐ Főiskola/Egyetem

5. 5. Állandó lakhelyének településtípusa: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ falu
☐ kisebb város
☐ megyei jogú város
☐ főváros

6. 6. Szeretett-e Ön iskolába járni gyermekkorában? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ igen
☐ többnyire igen
☐ többnyire nem
☐ nem

7. 7. Jelölje meg, gyermeke melyik évfolyamra jár! (Ha több gyermeke van, akkor mindegyikre külön * kérdőívet töltsön ki!)

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ 9. évfolyam
☐ 10. évfolyam
☐ 11. évfolyam
☐ 12. évfolyam

8. 8. Kérem, értékelje 1-től 5-ig, hogy miért választották ezt az iskolát? (1 = egyáltalán nem jellemző 5 = teljes mértékben jellemző)

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Általános iskolai pedagógus tanácsai alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Ismerősök elbeszélései alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Saját tapasztalatok (szülő, testvér, rokon itt tanult) alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Az intézmény tárgyi feltételei alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Az adott szakma oktatása miatt.	☐	☐	☐	☐	☐
Színvonalas oktatómunka alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Az osztályfőnök/oktató személye alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Az iskola helye, közelsége alapján.	☐	☐	☐	☐	☐
Nem ez az iskola volt gyermekem elsődleges választása, de ide sikerült bekerülnie.	☐	☐	☐	☐	☐

9. 9. Kérem, értékelje 1-től 5-ig, hogy megítélése szerint, mi tartozik inkább az iskola feladatai közé? (1 = egyáltalán nem 5 = teljes mértékben)

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Tanítsa meg a legfontosabb ismereteket.	☐	☐	☐	☐	☐
Felkeltse a tanulás iránti vágyat.	☐	☐	☐	☐	☐
Készítsen fel az életre.	☐	☐	☐	☐	☐
Rendes, tisztelettudó viselkedésre neveljen.	☐	☐	☐	☐	☐
Szakmát tanítson.	☐	☐	☐	☐	☐

10. 10. Szokott-e segíteni gyermekének a tanulásban?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, rendszeresen
- ☐ Néha, ha szükséges.
- ☐ Nem tudok.
- ☐ Nincs rá szükség.

11. 11. Honnan értesül gyermeke tanulmányi eredményeiről?

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ A gyermek mondja el.
- ☐ Szülői értekezleten.
- ☐ Bizonyítványból.
- ☐ Az iskola külön értesítései alapján.
- ☐ Használok rendszeresen a KRÉTA felületet.
- ☐ Fogadó órán.

12. 12. Az Ön véleménye szerint az alábbiak közül sikerül-e megvalósítania az iskolának? Kérem értékelje 1-től 5-ig. (1 = egyáltalán nem 5 = teljes mértékben)

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Ön szerint az intézményben megfelelő hangsúlyt kap a nevelés?	☐	☐	☐	☐	☐
Az intézmény megfelelően bevonja-e a szülőket a közösség életébe, az intézményi hagyományok ápolásába?	☐	☐	☐	☐	☐
Az intézmény mennyire segíti a lemaradó tanulókat, kezeli a felzárkóztatás feladatát?	☐	☐	☐	☐	☐
Megfelelő segítséget kap gyermeke iskolai tanulmányaival kapcsolatban?	☐	☐	☐	☐	☐

13. 13. Kérem jelölje meg, hogy milyen módon tudja lemérni, értékelni az iskolában folyó szakmai munka színvonalát?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ tantárgyi átlagokból
- ☐ tanulmányi versenyeredményekből
- ☐ továbbtanulási eredményekből
- ☐ gyermeke véleményéből
- ☐ nem tudom lemérni

14. 14. Ön szerint gyermeke mennyire szeret iskolába járni?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ egyáltalán nem szeret
- ☐ nem szeret
- ☐ szeret is, meg nem is
- ☐ szeret
- ☐ nagyon szeret iskolába járni
- ☐ nem tudom

15. 15. Kérem, olvassa el a kérdéseket, majd jelölje be az értékskálán az Ön által megfelelőnek tartott számot! (1 = egyáltalán nem 5 = teljes mértékben)

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Azt nyújtja-e az iskola, amit a szülői tájékoztatón (nyílt napon) ígért?	☐	☐	☐	☐	☐
Elég sikerélményhez jutnak-e a gyerekek az iskolában?	☐	☐	☐	☐	☐
Az oktatótöbbség oktatói eredményes nevelő-oktató munkát végeznek-e?	☐	☐	☐	☐	☐
Mennyire elégedett az iskola értékelési rendszerével?	☐	☐	☐	☐	☐
Mennyire elégedett az osztályfőnök munkájával?	☐	☐	☐	☐	☐
Mennyire elégedett az iskola tisztaságával?	☐	☐	☐	☐	☐
Mennyire tekinti az iskola partnernek a szülőket?	☐	☐	☐	☐	☐

16. 16. Miként ajánlaná az iskolát egy most iskolát választó ismerősének?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Jó szívvel, nyugodt lelkiismerettel.
- ☐ Kisebb fenntartásokkal, de bátran.
- ☐ Nem nyilvánítok sem pozitív, sem negatív véleményt.
- ☐ Inkább másik iskolát ajánlanék.

17. 17. Az előző kérdésben (16.) adott választát kérem, indokolja meg röviden!

18. 18. Kérem, adjon szöveges választ az alábbi kérdésre!
Mivel elégedett Ön leginkább az iskolával kapcsolatban?

19. 19. Kérem, adjon szöveges választ az alábbi kérdésre!
Mivel elégedett Ön legkevésbé az iskolával kapcsolatban?

20. 20. Kérem, adjon szöveges választ az alábbi kérdésre!
Milyen segítséget várná a pedagógustól?

21. 21. Kérem, adjon szöveges választ az alábbi kérdésre!
Ön szerint, milyen területeken valósul meg a pedagógusok és a szülők együttműködése?

22. 22. Amennyiben van olyan észrevétele, javaslata, ami nem szerepelt a kérdőívben, kérem, jelezze!

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Űrlapok

NYILATKOZAT

Alulírott Kazay Livia Renáta, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Kaposvári Campus, Neveléstudomány szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év április hó 28. nap

Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/ Diplomadolgozatot / áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év május hó 2. nap

Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!